Philologia
Grammaticae latinae

Regule grammaticales antiquorum cum earundem declarationibus et argumentis.

Impress. Liptzg per Conradum Kachelouen. s. a.

Hain Repert. bibl. N. 13,842. ?

Regule grāmaticales ātiquoꝝ cū earūdem declarationibus et argumentis.

Um cuiuslibet artificis sit
considerare sua principia Ob hinc grammaticus aut
grãmatice intendens hz principia sue artis cõsiderare
Nam primo phisicorum arestoteles inquit q scire et intel
ligere contingit in vnaquaqz sciã ex principijs causis et elementis
ad principiata causata et elemẽtata Etiã pmo posteriorum dr Scire
est causam rei cognoscere ppt quã res est et quoniam illius est cau
sa et non est contingere hoc aliter se habere.

Pro quo notandũ Q principia cuiuslibz ar
tis sũt duplicia silr ₇ grã
matice Quedã cõplexa alia vero incomplexa Complexa sunt ppo
sitiones aut regule quib⁹ nihil est notius aut verius in illa arte vt
in grãmatica pricipiuz cplexũ ẽ q adiectiũ et suũ substãtiuũ cõue-
nire habeant in trib⁹ accidẽtibus grãmaticalib⁹ Silr q suppositũ
₇ appositũz triplicem requirant cuenientiã Ac relatiuũ et suũ an
tecedens Vnde illa principia diuersis nomib⁹ appellantur. Dicũt
enĩ principia qz ipsis nihil est prius p quod possint probari in illa
arte Dicunt etiaz dignitates qz dignuz est eis credere ac assentire
ppt eorum nociositatez Nã dr pmo posteriorum pricipijs in eorum verita
te nihil est noci⁹ Dicũt etiã maxime qz maxiaz hñt potestatẽ decla
randi alia Dicunt etiã suppões Eo q supponũt in qualibz sciẽtia

Principia autem incõplexa sũt
duplicia videlicz materialia et formalia. Materialia sũt littere sil-
labe aut termini ex quibus pricipia cplexa cstituũt Principia vero
formalia et hoc incplexa sũt hec q̃ dant eẽ Eo q forme sit dare esse
Sicut vnio et modisignificandi accñtales causãtes cõgruitatez

Unde congruitas ẽ oronis pfectio ex pporti-
one modorum significãdi cau
sata ad exprmenduz mentis conceptum finaliter adinuenta

Est autem duplex congruitas.
Quedaz est ad sensuz vbi constructibilia voceten⁹ exprimũtur vt
Ego lego. Alia est congruitas ad intellectum que est vbi cõstructi
bilia voceten⁹ nõ exprimunt sz vnuz subintelligitur in alio vt le-
gim⁹ Eo q in omni verbo pme aut scde psone cert⁹ intelligit ntũs

Notandum est q modisignificãdi accipiũtur du
pliciter Vno mõ absolute et sic
sũt principia grãmatice quo ad speciez ei⁹ que ethimologia dicitur

Alio modo accipiuntur respectiue quomodo sunt pricipia grāmatice quantum ad hanc speciem qua dyasinthetica dicitur

Arguitur. Partesorationis sunt principia grammatice ergo nō modisignificandi Eo ꝙ principium se habet ad reliqua alia ratione alicuius prioritatis Dicēduz licet partesorationis sūt pricipia grammatice incōplexa hoc tamē est per modossignificandi Eo ꝙ partesorationis constituuntur in esse per modum significandi.

Diceres Si modisignificandi sunt principia aut effectiua vel formalia Dicendum ꝙ respectiue considerādo modi significādi sunt principia effectiua Sed absolute considerati sunt principia formalia respectu partiumorationis

Rima regula grāmaticalis est ista ꝙ adiecti-

uum et suuz substantiuum volūt cōuenire in tribus accidētibus grāmaticalibus scz in numero in genere et in casu Exempluz albus vir. vtile animal vnde versus Est adiectiuum substantiuo sociandum In simili genere casu pariter numeroqꝫ Vnde florista Mobile cum fixo paribus tribus associato Casibus et numeris genus hijs bene consociabis.

	Bonus homo	Alta quercus
	Beatus vir	Magnifica domus
Exempla	Albus homo	Tenera puella
	Virtuosus vir	Pinguis hircus

Pro maiori declaratiōe p̄sentis

regule Tria p ordinē sūt videnda. Primo de diuisionib⁹ adiectiui et substātiui Secūdo de eorūdem diffinitionibus Tercio de regula in se quomodo scilicet ipsa sit intelligenda.

Pro quo Sciendum primo ꝙ

Duplex est adiectiuum scz casuale et nō casuale Adiectiuū nō casuale dr̄ eē aduerbiū fluxū vl' fieri vbi determinās hoc ē actioēz vl' passionem verbi Et scd̄m hoc dicit pristianus p̄mo minoris Qꝛ aduerbiuz ē vi vbi adiectiui. i. verbi determinatiuū De quo adiectiuo regula nō intelligitur Sed adiectiuum casuale est dictio casuali

ter significans formam accidentalem adherere suo subiecto

Et tale est triplex scz voce tm̄ significatiōe tm̄ voce et significatione simul

Adiectiuū voce tantū Est dictio mobilis p̲ diuersa genera non tm̄ significat formā accn̄alē inherere suo sbiecto Sz potius ƚcat p̲ modū sb̄e mere determinabilis p̲ alterum vnūqdq3 vt sunt ꝓnomīa primitiue speciei vt ego tu ille ipse iste ꝛc̄. Et dicitur adiectiuū voce tantū. qꝛ habet tm̄ vocem adiectiui et non significationem Sz adiectiuū significatione tm̄ est dictio non mobilis per diuersa genera significās tū p̲ modū adiacent⁊ alteri vt sūt noīa offitioꝝ vt papa patrīarcha sartoꝛ sutoꝛ magister ep̄us Et dꝛ adiectiuū significatione tantū. quia hȝ tm̄ significationem adiectiui sed caret voce

Sed adiectiuum voce et significatione simul est dictio mobilis per diuersa genera significās cū hoc per modū adiacentis alteri. vt albus niger iustus sanctus virtuosus studiosus ꝛc̄. Et dicitur adiectiuum voce et significatione simul quia tā vocem quā significatiōz adiectiui obtinet Unde patet ex predictis Qꝫ hec diuisio adiectiui est diuisio analogi in sua analogata. Quia adiectiuū casuale p̲ prius et verius dꝛ de adiectiuo voce et significatione simul qđ ē verissimum adiectiuum deinceps vero de adiectiuo significatione tantum Et tandem de adiectiuo voce tantum.

Sciendū secundo Qꝫ adiectiuuȝ est adhuc duplex scz purum et impurum Adiectiuum purū est qđ est mobile per diuersa genera cū hoc significans per modū adiacentis alteri vt est adiectiuū voce et ƚcatiōe simul Et tale est duplex scz ꝓfessionis et nō professionis Adiectm̄ ꝓfessiōis ē cuius significatū solū attribuit̄ vni certe spēi ⁊ nō pluribus vt ꝓbus iustus. q̄ solū vni certe spēi scz nature hūane attribuūtur Qua ꝓpter possūt reddere suppositum verbo p̲sonali vt. iustus florebit vt lilium. Non ꝓfessionis est cuius significatū attribuitur pluribus speciebus et nō vni certe speciei vt albus niger velox fortis ꝛc̄. Sed adiectiuuȝ impurū Est quod aliquo modo est mobile per diuersa genera non tamē significans p̲ modum adiacentis alteri vt sunt ꝓnomina primitiue speciei

Sciendū tercio Qꝫ nomen substantiuum est dictio significans rem suā per moduȝ per se stantis sicut hoc nomen lapis significat substantiam duram habens esse per se in rerum natura Et hoc pronomen ego significat meram substantiam extra demonstrationem et relationem Sed in demonstratione significat substantiam singularem per modum subsistentis Unde illa dictio dicitur significare rem p̲ moduȝ

per se stantis que ipsam rem significat Inquantum nõ habet esse in alio hoc est inquantum significat per modũ essentie distincte ab alio Et sic nomĩa abstracta accidentium dicuntur substantiua vt de albedo nigredo Justitia sanctitas ꝛc. Et dicitur substantiuũ a verbo substo as are Quia substat accñtibus Sz nomẽ adiectiuuz est dictio significans rem suam per modum adiacentis alteri vt albus niger Similiter meus significat per modum adiacentis alteri scilcz possessori sicut albus significat albedinem per modum adiacentis rei albe ꝛc. Unde illa dictio dicitur significare per modũ adiacentis alteri que ipsam significat inquantum inheret alteri scilicet rei per se existenti.

Quod quidem adiectiuum potest esse duplex scz absolutum et respectiuum Adiectiuum absolutum siue finitum Est quod secundum se et absolute informat suũ substantiuũ vt hoc nomen adiectiuuz albus informat hoc nomen substantiuũ scilicet homo vel aliqđ consimile. Sed adiectiuũ respectiuũ siue infinituz est qđ scđm se et absolute non informat suũ substantiuũ. Sed in ordine ad sua inferiora Ut sunt signa distributiua vniuersalia distribuentia pro partibus subiectiuis vel pro partibus integralibus vt sunt omnis nullus quilibet.

Sciendum quarto ꝙ adiectiũ ad huc ẽ duplex scz prime impositionis et secũde impositionis Adiectiũ prime impositiõis ẽ qđ sͣcat rez suã per modum adiacentis alteri habẽs esse sine operatione intellectus Uel sic est qđ attribuit substantiuo prime impositionis vt albus niger sanctus fortis clemens pius Quia congrue dicitur albus homo sed incongrue albus sylogismus alba propositio Sed adiectiuum scđe impositionis ẽ qđ significat suum significatũ per modum adiacentis alteri cum operatione intellectus vt sylogisticus ypoteticus Similiter ex aduerso duplex est substantiuum scilicet prime intentionis et secunde intentionis Unde substantiuũ prime intentionis est qđ significat rem suaz per modum per se stãtis que res habet esse sine operatione intellectus Uel sic cuiꝰ significatum potest attribui adiectiuo prime impositionis vt homo asinus vir animal nigredo albedo ꝛc. Sed substantiuum secunde intentionis est quod significat rem suam per modum per se stãtꝫ cũ operatione intellectus vt sylogismꝰ ꝓpositio differentia genus species ꝛc. Ex quibus dictis patet ꝙ nõ quotlibet adiectiuũ potest adici cuilibet substantiuo Nã adiectiuũ scđe impositionis non potest

addi substantiuo prime impositionis Cuius ratio est ista Quia illud adiectiuũ solũ debet addi suo substantiuo qd specificat in forma Et depingit significatũ sui substantiui Sed adiectiũ secunde impositionis non potest informare significatuz substantiui prime impositionis ergo incongrue additur ei Maior est pristiani dicentis ꝙ adiectiuũ est inuentũ ad specificandum suum substantiuum Minor ꝓbatur Quia adiectiũ secũde impositionis importat rem existentem in anima Substantiuũ aũt prime impositionis importat rem extra animam modo res in anima non potest informare et specificare rem extra animam Similiter ecõuerso substantiuũ secũde impositionis nõ potest addi adiectiuo ꝑme impositiõis propter rationem tactam Qua ꝓpter omnes iste orationes sunt censende incongrue vt animal ypoteticum candidus sylogismus alba ꝓpositio Contra hoc arguitur Tũ hoc adiectiũ bonus vel malꝰ prime impositionis potest addi substãtiuis secunde impositionis et etiam prime impositionis Quia congrue dicitur bonus sylogismꝰ bonus homo ergo male dictum est ꝙ adiectiuum prime impositiõis non potest addi substantiuo secunde impositionis Dicendum ꝙ non est contra predicta qꝛ quedam sunt adiectiua que cõueniũt taz rebus in anima quam etiam extra animaz Et etiam rebus spiritualibus et corporalibus Vt sunt bonus et malus et talia possunt addi substantiuis dicẽtibꝰ rem in anima et etiam substantiuis dicẽtibus rem extra animaz Et sic homo dicit bonꝰ bonitate morali et sylogismꝰ dr bonꝰ bonitate ꝯstructionis Quia construit ex tribꝰ terminis et duabꝰ ꝓpositionibus in debito modo et figura positis.

Istis presuppositis Regula in se

sic est intelligenda Qꝛ in omni oratione simpliciter congrua Adiectiũ casuale et adiectiue tentum voce et significatione simul Et suum substantiuũ debent conuenire in tribus accidentibus grammaticalibus parcialibus adinuicem non reducibilibus .

Dicit ṽmo In omni oratione simpliciter cõgrua ꝓpt orationes figuratiue congruas. In quibꝰ adiectiũ et suũ substantiuum disconueniunt in istis tribus accidẽtibꝰ vt patet in ista vl consimili vtraqꝫ formose me iudice sunt venerande . Et similiter in ista . Johannes et katherina sunt albi q̃ orationes et consimiles admittuntur propter certam rationem excusantem Dicitur adiectiuum casuale propter excludere adiectiuum non casuale vt sunt aduerbia que vere dicuntur adiectiua Et tamen non conueniunt cum constructibilibus cum quibus cõ-

struuntur in istis tribus accidẽtibus quia non sunt alicuius nume ri generis vel casus vt lego bene Dicitur tercio adiectiue tentum propter adiectiuũ partitiue tentũ qđ solũ vult conuenire cuȝ suo substantiuo in genere et non in numero vel casu vt vna soror. vñ allexãder. Solus est generis adiectiñ variatqȝ Dicitur quarto voce et significatione simul ꝓpter istas orationes vel ꝯsimiles Mulier est episcopus mulier est presbiter que orationes sunt incõgrue censende Dicit quito et suum sbstãtiuũ qꝛ nõ oportȝ adiectiñ conuenire cũ q̃libȝ sbstantio Sȝ solũ debȝ ꝯuenire cũ suo sbstantiuo

Unde illud dr̃ esse substantiuũ

alicuius adiectiui Quod significat rẽ cui potest adiacere vl' inherere res significata per adiectiñ Et illud dicit esse adiectiuũ alicuius substantiui quod significat formaȝ accidentalem que potest inherere rei significate p substantiñ. Qua propter excludunt iste oõnes Cãdid⁹ silogism⁹ cappa cathegorica aĩal ypoteticum et cõsimiles in quibus res significata per adiectiñ non potest adiacere vl' inherere rei significate per substantiuũ et ergo sunt incongrue. Dicitur vltimo Debẽt conuenire in tribus accidentibus grãmaticalibus scilicet in numero in genere et in casu.

Ratio autē quare adiectiuũ ⁊

suum substantiuũ debent conuenire in numero Est ista quia adiectiuũ habet se ad suũ substantiñ sicut accidens ad suum subiectum Sed accũs et suum subiectum faciũt vnuȝ in numero ergo adiectiuũ et substantiuũ tenet consequentia quia accidentia numerant numeratione suorum subiectorum ergo idem in numero debent facere cum eis Quia illa sunt vnum numero quorũ subiectum est vnum et idem Alia ratio est Nam res intellecta singulariter debȝ scari singulariter p dictiõȝ scantem singulariter vel p modũ vni⁹ si ergo aliqua res per se subsistẽs intelligit singulariter etiã debȝ significare singulariter Sȝ qꝛ accñia accipiũt esse a substantijs si sbstãcia aũt est singl'aris ei⁹ accñs erit singlare g̊ vt fiat ꝓportio signi ad signatũ tũc si res significata p sbm intelligit singulariter tũc de necessitate res scata p adiectiuũ debet intelligi ⁊ scari singl'ariter qꝛ ẽ cõmunis regl'a sic res hȝ esse sic hȝ intelligi ⁊ p ꝯñs p voces scari

Sed Ratio quare debent con-

uenire in genere ẽ ista Quia gen⁹ attribuit diccõi sb rõe vtutꝭ actie vl' virtutis passiue Sȝ vt⁹ actia ⁊ passia pmo ꝯueit substãtie ⁊ nõ accñti qꝛ sola sbstãtia agit et patit. vij. methaphisice Et g̊ adiectiñ

significās accñs accipit virtutem actiaȝ vł passiaȝ a re significata ꝑ suum substantiuū Et sic si res significata ꝑ substantiuū Intelligitur sexus masculini vel feminini vel neutrius sub hoc sexu masculini feminini vel neutrius debet intelligi res significata per adiectiuum Et ergo si substantiuum est generis masculini tunc etiā suum adiectiuum debet esse generis masculini verbi gratia asinus intelligitur sexus esse masculini ergo et suū adiectiuū significās formam accidētaleȝ ei inherentē debet intelligi et per cōsequens significari sub sexu masculino Vt dicēdo griseus asinus magnꝰ asinus Et sic patet quare adiectiuum ꝛc.

Sed ratio quare adiectiuum ⁊ suum substantiuuȝ volūt conuenire in casu est ista Quia casus est dispositio substantie hoc est dictionis significantis substantiam in ordine ad actum sed adiectiuum non ordinatur ad actum nisi per suum substantiuū ergo adiectiuum debet conuenire cum suo substātiuo in casu Etiā si res significata per orationē intelligatur sub habitudine obliquitatis Ita etiā accidentia ipsius orationis debēt intelligi sub eadem habitudine obliquitatis vt si res significata ꝑ substātiuū et suuȝ adiectiuū intelligatur sub habitudine obliquitatis sub eadem habitudine accidentia ordinis intelligantur qua propter congrue dicitur dedi omni iusto panem

Aduertendum est circa predicta Qꝫ ista tria accidentia respectiua scilicet numerus genus et casus ad conuenientiam adiectiui et substantiui requiruntur sed nō sufficiunt Nam preter ea ad huc requiruntur duo. Primum est ꝙ adiectiuum significet rem suā ꝑ modū adiacētis alteri.i.rei significate per substantiuum quod substantiuum significet rem suaȝ per modum per se stantis in ordine ad rem significatam per adiectiuū qua propter iste orationes sunt incongrue vt albus sylogismus. candida propositio animal catheoricum quia ibi significatum adiectiui prime impositionis non potest specificare informare et depingere rem significatam per adiectiuum Secundum est ꝙ substātiuum debet significare rem suam per modum specificabilis ꝑ rem significatam per adiectiuum Et adiectiuum debet significare rem suam per modum specificantis rem significatam per substātiuum Qua propter ista oratio homo rationalis non est congrua quia adiectiuum est inuentum propter specificare suum substantiuum Sed hic rationalis non specificat suum substantiuū Quia homo est per se rationatiuus.

Contra regulaz arguit̃ Primo sic Quia adiectiuum et suum substantiuũ volũt cõuenire in quatuor accidentibus grammaticalibus ergo male dictum est quod volũt cõuenire tantum in tribus Antecedẽs probat̃ per floristam dicẽtez quatuor albus habet trina bina relatio prebet vbi per albus intelligit adiectiuum cũ suo substãtiuo. Dicẽdũ quod florista psonam cõprehendit sub numero quia scdm pristianũ primo minoris numerus et persona sunt accidentia siniuga.i.coniugata quia vbicunqꝫ reperit̃ vnũ ibi reperitur et reliquum et econuerso et vbicunqꝫ deficit vnuz ibi deficit et reliquum vt patet in verbis impersonalibus et infinitiuis que numeris et personis carent Vel dicitur quod non est semper necessarium adiectiuum et substantiuum esse eiusdem psone et hoc maxime verum est de adiectiuo voce tantum vt est pronomen .vt ego iohannes curro ubi ego et iohannes sunt eiusdem casus diuersarum tamen personarum et cetera Ergo patet quomodo persona sub numero comprehenditur.

Secundo sic. Opposita in diuersis subiectis nõ repugnãt ergo etiam sequitur quod opposita accidentia in diuersis dictionibus.nõ repugnant ergo cum adiectiuum sit generis feminini et substantiuum generis masculini esset congrua conuenientia vt dicendo alba vir. Antecedẽs probat̃ quia albedo socratis non repugnat nigredini ciceronis quia opposita debent inesse eidem susceptibili Dicendum ad consequẽs quod licz opposita in diuersis subiectis non repugnant.tamẽ accidẽtia opposita in diuersis dictionibus repugnant et hoc maxime verum est quando iste dictiones pertinent ad vnam et eandem rem in numero sicut sunt in proposito adiectiuum et substantiuum accidẽs et suum subiectum representantia que faciunt idem in numero.

Tertio sic. Adiectiuum et substantiuum differũt essencialiter ergo non conueniunt in his tribus accidentibus Antecedens probatur quia adiectiuum et substantiuum habent diuersas dictiones essentiales vt prius patuit ergo non conueniunt. Etiam quecunqꝫ differunt essencialiter et realiter etiam differunt accidentaliter sed adiectiuum et substantiuum sũt huiusmodi. Dicendum ẽ negãdo consequẽtiaz quod non conueniunt in tribus accidentibus grãmaticalibus quia nihil prohibet ea que differunt essencialiter cõuenire in accidentibus cõmunibus sicut nix et cristallus differũt essẽtialiter et tñ cõueniũt accidentaliter scz in albedine Sic etiã est de adiectiuo et substantiuo que differũt essentialiter

et consequenter accidentaliter. &c.

Quarto sic. Illa est congrua duodecim milia signati et tamen adiectiuum et substantiuuz disconueniūt in genere Añcedens probat pro scda parte quia adiectiuum scz signati est generis masculini et substantiū milia ē generis neutri Nec potest excusari p hoc q antiquit⁹ milia erat generis omnis Unde petrus helie Nō flectas mille da pluraliter genus omne qr tunc adiectiuum et substantiū ad huc discōuenirent in genere eo q adiectiū esset generis masculini et substantiuum generis omnis que sunt diuersa genera. Dicendū q cōmuniter solet dici q antiquitus milia erat generis omnis et declinabatur sic Nominatiuo hij et hee et hec milia Genitiuo horum et harum et horum milium et sic de alijs. scdm quam cōsiderationez generis milia ponitur in predicta oratione sacre scripture. vnde alexand In triplici genere numeralia nomina pone vnde quidam In triplici genere milia dicta fuere Milia signati data pure congruitati Sed ad replicam dicitur q non requiritur semper adiectiuum et substantiuum esse eiusdem generis totalis sed sufficit parcialis vl' dicitur q hic adiectiuum signati restringit suum substantiuum scilicet milia ad standum secum in eodem genere.

Quinto sic. Relatiuum et suum antecedens disconueniunt aliquando in casu et tamen hñt se sicut adiectiuum et substantiuū ergo etiā adiectiuū et substantiū possunt aliquādo disconuenire in casu Antecedens notum est. Sz q relatiū sit adiectiuum probatur quia relatiuum est sincathegreuma .i. significat actum sincathegreumaticum. Mō sincathegreuma est adiectiuum. Item relatiū fcat per moduz referentis sed modus referentis est modus adiacentis hoc est vna species modi adiacentis Item relatiuum mouetur per tria genera et per tres finitiones ergo est adiectiuum Dicenduz negando consequentiam q relatiuum et suum antecedens habeant se sicut adiectiuum ꝛ substantiuum quia si relatiuum deberet habere aliquod substantiuuz hoc erit condeclinium sui antecedentis quod secum conuenire debeat in casu vt dicendo video iohannem qui iohannes disputat diligo petrum cuius petri misereor Secundo dicendum q relatiuum consideratur dupliciter. Uno modo vt dicit actum referendi et non rem relatam et hoc contingit quando circa ipsum exprimit condeclinium sui antecedentis sicut statim exemplificatū ē Alio modo consideratur vt dicit rem relatam et connotat actum referēdi et sic relatiuum capiēdo est substantiuum hoc est tenetur substā-

tiue quando circa ipsum non exprimitur condeclinium sui antecedentis Sed primo modo considerando ipsum tenetur adiectiue

Sexto sic. Illa est congrua dyabolus est mille artifex ꝛ tamen adiectiuum et substantiuū discōuenīunt in numero qđ probatur quia adiectiū mille est pluralis numeri sed substantiuum scilicet artifex est singularis numeri ergo discōueniunt. Dicendum ꝙ mille non est adiectiuum huius nominis artifex sed hoc totum mille artifex est vnum nomen composite figure ex duob⁹ rectis compositum ergo ibi non est constructio adiectiui et substantiui sed potius ibi est constructio verbi sƀstantiui cum similibus casibus ante et post Similiter dicetur ad illam vidi vnum mille viros vbi vnum mille est vnum nomen compositum ex duobus rectis et est constructio transitiua.

Septimo sic. Illa est congrua longa a et tamen adiectiuum et substantiuū disconueniūt in genere quia adiectiuum scilicet longa est generis feminini ꝛ substantiuum scꝫ a est generis neutri vt patet p̱ pe. he.. dicentē ꝙ nomina litterarūꝫ sunt generis neutri vn̄ v⁹. Propria seu grece sūt lingue siue latine Sunt neutri generis nec idonea sūt flexibus vllis dicendum ꝙ a non est substantiuum huius adiectiui longa sed habꝫ substantiuū subintellectum scilicet littera cū quo cōuenit in genere Silr̄ dicēduꝫ ad istā adulter erit superād⁹ vbi adulť nō ē sƀstantiū hui⁹ nominis superand⁹ ex quo ibi adulter ponitur materialiter ꝛ omnis dictio materialiter posita est generis neutri et ergo habet ibi substantiuū subintellectum scꝫ ille terminus Similiter dicetur ad istam inquies est curca Inquies illa dictio est curta .i. correpta

Octauo sic. Illa est congrua lis est de paupere regno et tamen adiectiuū et substantiuū disconueniūt in genere ergo ꝛc. Añcedens ꝓbatur ꝓ secūda parte quia adiectiuū est generis cōmunis p̱ regulā Et cōmune nōes et sƀstantiuū est generis neutri Dicēduꝫ ꝙ ipsa est congrua p̱ presentem regulaꝫ et ad ꝓbationē dꝛ ꝙ lꝫ paup̱ sit generis cōmunis In declinando quoniam ei preponunť duo articularia pronomina vt hic et hec pauper tamen in constructione est generis omnis et ergo dicit alexander. Pluribus ex istis neutra sociare videbis

Nono sic. Illa est congrua albus pedem et tamē adiectiuū et substantiuū disconueniunt in casu qꝛ adiectiū scꝫ albus ē nt̄i casus et substātiuū scꝫ pedem est actī casus g̱ discōueniūt in casu Dicendū ꝙ nō est contra regulaꝫ qꝛ regl̄a intelligiť de oꝛōe simpliciť congrua ꝫibi ꝯmittiť sinodoche g̱ nō est ꝫ

Decio sic. Thauri mei et altilia mea sunt occisa et tamē adiectiuum et substantiuum disconueniūt in genere quia adiectiuum scilicet occisa est generis neutri et substantiuū scꝫ thauri est generis masculini ģ discōueniunt in genere Dicendum ꝙ aliqui dicūt ꝙ ista oratio non sit simpliciter congrua ꝫ figuratiue ꝑ ꝯceptionēꝫ generum sed hoc non valet quia adiectiuū in cōceptione geneꝝ debet se conformare in genere cum dictione cōcipiente et non cum dictione concepta qꝛ dicit alexander Oꝫ masculinum genꝰ concipit femininum et neutrum nec retrouerte ergo hic adiectiuū non debꝫ conuenire cum dictione concepta in genere Qua propter dicenduꝫ est ꝙ hic cōmittitur anthitesis habens fieri quando accidēs ponitur pro accidente scilicet numerꝰ pro numero genus pro genere sicut hic Alij autem dicunt ꝙ hic sit zeuma ordinando sic constructibilia altilia mea sunt occisa et thauri mei et sic constructibile posterius assumptum disconuenit cuꝫ priori in genere et sic dicendum est ꝙ regula igtelligitur de oratione simpliciter congrua et non figuratiue congrua.

Undecimo sic. Hic est adiectiuū et substātiuum et tamē disconueniunt in numero scꝫ duo iohānes qđ ꝓbat̄ sic adiectiū ē pluralis numeri et substantiuū scꝫ iohannes est singularis numeri ex quo est nomen propriuꝫ qđ caret plurali numero Dicendū ꝙ nomia propria possunt habere pluralem numerum quatuor modis Primo ratione euentus vt si casualiter contingeret ꝙ duo homines vocarentur hoc nomine iohannes vel catho tunc possumus de istis dicere isti sunt duo iohannes vel duo cathones ponendo hoc nomen iohānes in plurali numero Secundo nomina propria possunt habere pluralem numerum propter similitudinem qualitatis corporalis vt si sunt duo homines fortiores alijs possumꝰ de istis dicere isti sunt duo hectores quia hector fuit grecorum fortissimus Tercio propter similitudinem qualitatis intellectualis vt si sint duo homines sapientiores alijs hominibus de ipsis possumus dicere isti sunt duo salomones ponendo hoc nomen salomon in plurali numero ꝓpter similitudinem qualitatis intellectualis Quarto ratione originis vel generationis vt si theucer generasset multos filios possumus de ipsis dicere isti sunt teucri ponendo hoc nomen teucer in plurali numero verum tamen est ꝙ quando nomen proprium ponit̄ in plurali numero istorum quatuor modorum predictorum ratione tūc non sumitur proprie sed sumitur transumptiue siue similitudinarie pro nomine appellatiuo Et sic predicte orationes sunt congrue per regulam adiectiui et substantiui et cetera.

Ecūda regula grāmaticalis est ista Q: suppositū et appositū debēt ɔuenire in tribus accidētibus grāmaticalib⁹ scʒ in nūero in ꝑsona et in rectitudine casuali Exemplū vt socrates disputat. vñ vsus Inter appo et suppo tria cōuenientia quero Que sunt persona numer⁹ casus habitudo.

	Johannes laborat	Homo currit
	Animal dormit	Johannes dormit
	Sortes philosophat	Animal laborat
	Homo ratiocionat	Populus contendit
	Auis volat	Tu legis
Exempla	Asinus currit	Legere est agere
	Dido dormit	Celum rubet
	Auicula garrit	Penolope net
	Coruus crocitat	Terra mugit
	Herculas furit	Venus salit
	Juppiter fulminat	Vulcanus fabricat

Pro istius regule maiori declaratione Sciendū est pmo Q: suppositum potest sic diffiniri Suppositum ē dictio ſcans rem per modum principij actus dicibilis de ea In qua quidem descriptione dictio debʒ capi communiter nō solum pro simplici dictiōe sed etiam pro tota oratione vt seruire deo laudabile est vbi hoc totum seruire deo reddit suppositum huic vbo est . Dicitur notanter significans rem ad innuendum ꝙ omne suppositum in grammatica debet esse significatiuū alicuius rei . vt homo asinus substantia lapis albedo nigredo iustitia ꝛc. Et per hoc remouentur sincathegreumata que non possunt esse supposita quia non significant rem sed solum rerū dispositiones . vt omnis quilibet et nullus ꝛc. Que non possunt esse supposita sine dispositione subiecti quod disponunt. vel distribuunt Dicitur notanter per modum principij actus dicibilis de ea per quod innuitur ratio formalis suppositi que in hoc consistit ꝙ res significata per suppositum hoc est suppositum debet significare rem que est principium efficiens actus significati per verbum. vt cum dico ego lego ibi ego significat rem de se loquentem efficiens de se actum legendi Vel suppositum dicitur significare rem que est principiuʒ materiale recipiens et conseruans in se actum significatuʒ per verbum. vt ego percutior vbi ego significat rem de se loquentem inquantū recipit in se percussionem siue actum percuciendi ab alio illatum

Vel sic suppositum est dictio significans rem de qua fit sermo fi
eri autẽ sermo de aliquo nihil aliud est quã significare rem aliquam per
modum fixitudinis siue per se stantis sine aliqua obliquatione Di
citur notanter significare p modũ fixitudinis propter excludere no
mina adiectiua vt sunt albus niger que significant per moduz ad
iacentis Dicitur notanter sine aliqua obliquatione propter exclude
re obliquos scz gtĩm dtĩm et abltĩm qui non possunt esse suppositũ
Actũs aũt potest esse suppositum in ordine ad verbũ psonale infi
niti modi vt me legere scolarem pficere est bonum. Sz appositũ
est verbũ significans actum p modũ dicibilis de altero vt dicendo
ego lego ibi lego significat actũ legẽdi per modũ enũctiabilis de re
significata p hoc suppositum scz ego. In qua quidẽ descriptione v
bum ponitur ad drñaz aliaz pciũ orõnis eo q nulla aliarũ par
cium orõnis significet per modum dicibilis de altero. Deinde subiũ
git significans actum per qd datur intelligi significatuz vl res appositi
Tandem dicit p modũ dicibilis de altero per quod remouẽtur v
ba impsonalia que non possũt esse apposita qz quãq habent mo
dum significandi essentialem verbi scz modũ fluxus et fieri dicibil
de altero tñ carẽt modis significãdi accidẽtalib9 scz persona et nume
ro disponentib9 ad cõstructionem suppositi et appositi

Sciendum secundo q supposi
tum est duplex scz directum et indirectum Suppositũ directũ est
qd fit p nĩm in ordine ad vbuz personale finiti modi vt hõ legit
vbi homo ẽ suppositũ directũ in ordine ad istud vbuz psonale fini
ti modi scz legit Et dicit directũ qz fit p nĩm qui recte significat rẽ
suam a qua egreditur actus verbi. Vñ florista Suppositũ rectuz
p primũ dicito casuz Supposito tali vult psonale potiri. Sed sup
positum indirectũ ẽ qd fit per obliquũ casũ in ordine ad vbuz pso
nale infiniti modi vt me legere me studere. me scribere vbi me est
suppositũ indirectũ in ordine ad verbuz psonale infiniti modi scz
legere Et dicit indirectũ qz indirecte significat rem suppositi Vñ
florista sunt indirecta reliquis tibi significanda.

Sciendum tertio q verbum p
sonale scdm vocẽ sic describitur ẽ vbuz qd scdm vsũ vl scdm artem
ẽ cõiugabile p tres distinctas terminationes triũ psonaz vt clamo
clamas clamat In qua quidẽ descriptione dr scdm vsuz vl scdm ar
tem propter quedã verba defectiua vt sũt. infit. inquit. explicit &c. q
cõuis scdm vsuz nõ cõiugãtur p tres distinctas terminationes. tamen
scdm artẽ nõ repugnat vt cõiugent p tres distinctas terminationes

triū psonaꝝ Sꝫ qꝛ hec descriptio ē insufficiens et solum ex vi voc; data et etiam qꝛ nō ꝯuenit omī verbo psonali qꝛ v̄bo psonali infi- niti modi nō ꝯuenit Jdeo relinquit̄ esse insufficiēs Et ē dāda alia diffinitio que pfecte explicat essentiaꝫ verbi psonalis q̄ talis ē Ver buꝫ psonale est verbū cui inest psonalis ꝓprietas ex ꝯpatione ipsi' actus verbalis ad substantiaꝫ extra appn Jn qua diffinitiōe dicit̄ notanter cui inest psonalis ꝓprietas per qḋ innuitur ꝙ persona sit accn̄s verbi Accn̄s q̇deꝫ ꝯūe vbi lcꝫ sit accn̄s ꝓpriū v̄bi psonalis

Dicit̄ notanter ex ꝯpatione actus v̄balis ad sub- stantiaꝫ ad innuendū ꝙ verbum capit suam psonalitatem a supposito complectiue ad qḋ hꝫ inclina tionem Qua propter dicit̄ ꝙ verbuꝫ est prime psone qꝛ attribuit̄ supposito prime psone Et silr̄ verbum dicit̄ secūde psone qꝛ ꝯpat̄ ad suppositū scḋe psone. Vel qꝛ est actus rei loquēt; de se vl' ad ali um Vel qꝛ attribuit̄ rei loqn̄ti de se qḋ nō ecōuerso dicim' ꝙ sup- positū est prime psone qꝛ ꝯpat̄ ad verbum prime psone Vel sup- positū est scḋe psone qꝛ ꝯpat̄ ad verbuꝫ scḋe psone. Cui' ratio est ista qꝛ prima psona significat rem de se loquētem Scḋa aūt signifi- cat rem ad quā ſmo dirigit̄. tercia autē significat rem de qua fit ser mo modo actus et operationes sūt suppositoꝝ. i. singularuꝫ v̄ba autē non significant supposita sed accn̄s ergo suppositum non ca- pit personalitatem ab apposito siue verbo ꝫ potius econuerso

Dicit̄ notanter ad s̄baꝫ extra ad excludendū s̄b- stantiam intra a qua verbum nō dicit̄ psonale que substantia intra dicitur res verbi que est in omni verbo tam personali quā impsonali de personali notum est Sꝫ de v̄bis impsonalibus ptꝫ p pristianū p̄mo mīoris dicēteꝫ Verba quippe Jmpersonalia si intrinsice inspsciantur ad eorum res refe- runtur et tertie sunt persone.

Queritur quotuplex est verbū

personale Dicēduꝫ ꝙ est duplex scꝫ finiti modi et infiniti mōi Ver bum psonale finiti modi est cui inest psonalis ꝓprietas ex compati one actus verbalis ad substantiaꝫ determinatā extra appn Vl' sic est quod cōpatur ad substantiaꝫ extra appn cum inclinatione fini- ta vt est idem sibi et vt actus progreditur ab ea Jn qua quidē de- scriptione Dicitur qḋ ꝯpat̄ ad substantiam extra appn eodem mo do intelligēdo sicut prius dictū est in diffinitiōe v̄bi psonalis in cō muni Dicitur notanter cū inclinatione finita ꝓpter excludere ver- bum personale infiniti modi quod ꝯparatur ad substantiaꝫ extra

aparteante cum inclinatione infinita Dicit notanter vt est idem sibi
q₂ verbū qđ inclinatur ad substantiaʒ hʒ se vt accn̄s accn̄s aūt et
stantia faciūt idem in nūero Et dicit notāter vt actus ꝓgredit ab
ea ad denotandū ꝙ verbum personale finiti modi cōparatur ad sb
stantiam vt ab eo egrediatur et non in ea reseruatur.

Sed verbū ꝑsonale infiniti mo

di est quod ꝯpatur ad sbam extra aparteante cū inclinatione infi-
nita vt est idem sibi et vt actus in ea reseruatur Ubi notanter di-
citur cū inclinatione infinita ad differentiam verbi personalis fini
ti modi ꝙ compatur ad sbam cū inclinatione finita Et dr notāter
vt actus in ea reseruatur ꝑ quod tangitur suppositū verbi ꝑsonal'
infiniti modi quod est actūs qui est casus receptiuus et cōseruatiu⁹
actus verbi transitiui. vt me amare vbi actus amandi incerte siue
infinite cōparatur ad substantiam indeterminatam importatā per
actīm in qua reseruatur actus amandi.

Item Queritur

Quot sunt conditiones que requi
runtur ad debitā constructionem
suppositi cū apposito Dicendū ꝙ duodecim Nam sex requirūtur
ex ꝑte suppositi et siliter sex ex ꝑte appositi. Primo requiritur ex ꝑ-
te appositi modussignificandi fluxus vel fieri cui in supposito cor-
respondet modussignificandi habitus et quietis quia fluxus et fieri
nō poterit sine sbiecto haberi hoc ē ꝙ omīs mot⁹ siue fluxus nō p̄t
fieri sine subiecto Qua ꝓpter dicit arestotiles iij. phicoꝝ ꝙ mot⁹ nō
est p̄ter res hoc ē sine tīmo a q̊ ⁊ tīmo ad quē mō verbū sc̄at ꝑ mo
dū flux⁹ vel fieri ergo requirit aliquod firmū quod sustentat talem
fluxū vel tale fieri Secūdo requiritur ex parte appositi composi-
tio que nihil aliud est ꝙ̄ inclinatio actus ad sbam cui ex ꝑte suppo-
siti correspōdet mod⁹ per se stant₂. quia appositū habʒ suū significa
tū in supposito ergo requirit modū ꝑ se stantis siue fixitudinis qui
significat aliqđ firmū sustentās sc̄atū appositi Tercio requirit ex ꝑ
te appositi modussignificādi vt ad alteꝝ cui corrn̄det in supposito
modussignificādi q̄ est illud qđ est alteꝝ hoc ē suppositū dʒ signifi-
care rem in rōe pricipij vt qđ ē illđ alteꝝ Quarto reqritur ex parte
appositi mod⁹ pnto scʒ finitus vel infinit⁹ cui ex ꝑte suppositi cor
respōdet cas⁹ vt si est v̄buʒ ꝑsonale finiti modi reqrit ntīm ꝓ suppo
sito Si aūt est v̄buʒ ꝑsonale infiniti modi reqrit actīm ꝓ supposito
vt iohannē legere Quīto requirit ex ꝑte appositi nūer⁹ hn̄s nūerū
sibi ꝓporcionatū in supposito vt si suppositū sit singlaris nūeri tūc
etiam appositū pariformiter dʒ esse singlaris nūeri et ecōuerso nisi
sit in oratione figuratiue congrua vl' in oratiōe figuratiue admissa

Sexto requiritur ex pte appositi psona habens psonam sibi ꝓpor
cionatam in supposito vt si suppositum est prime psone scde vel
tertie appositū silr debet esse pme scde vl tercie psoue et econuerso

His psuppositis ponit conclu=
sio responsalis regule Qꝫ suppositū et appositū in oone simplicit
congrua volunt conuenire in tribus accidentibus grāmaticalibꝰ
scz in numero in psona et in rectitudine casuali dūmodo eis talia
accnā couenīant Que conclusio ꝓbatur autorrtate omnium grā=
maticoꝝ in hoc vnanimiter cōsencienciū ꝙ suppositū et appositū
volunt cōuenire in his tribus ꝛc. Et hoc patet specialirer autorita
te floriste dicentis. Persone casus numeri habitudo notet Si dis=
conueniunt admittit aut ꝓhibetur Cui consōat dictū allexandri
in scda sui Vult intransitio rectū supponere verbo Dicebat notā
ter in oratione simpliciter congrua ꝓpt oioes siue ꝯstructiōes figu
ratiue admissas scz enōtionez cōceptiōz psonaꝝ ꝓlemsim antithe
sim siue aliothecam et zeuma In quibꝰ oībus oonibꝰ figuartis
suppositū et appositū discōueniūt in his tribus accnītibus Qua
ꝓpter regula intelligit de oratione simpliciter congrua Postea dice
bat dūmodo eis talia accnā ꝯueniāt qꝛ mlta possūt esse supposita
que nō sūt alecuiꝰ numeri certi et certe persone vel alicuiꝰ certi casꝰ
vt patet in istis oonibꝰ Legere est agere. legere ⁊ nō intelligere est
negligere Seruire deo est laudabile et sic de mltꝫ alijs dicenduz est.

Contra pdicta obīcit. pmo sic.
Regula presupponit falsū ergo ipsa est falsa quia presupponit ꝙ so=
luz vbuz psonale vult habere ntīm ꝓ supposito Modo hoc ē fal=
sum qd ꝓbat qꝛ verbū impsonale etiā hꝫ ntīm ꝓ supposito vt di=
cendo via curritur Ibi currit est verbū impersonale passiue vocꝫ
et habꝫ ntīm ꝓ supposito Qꝫ sit verbū impsonale ptꝫ qꝛ curro est
generis neutri desinēs in o et nō potest accipe r super o quia si acci=
peret r nō esset latinuz vt curro curror nō dicit Dicendū negādo
ꝯnāz qꝛ currit nō est ibi vbuz impsōale ꝫ psōale passie vocꝫ et quā=
do dicit tamen curro est vbuz neutrale et non potest accipere r sup
o veruz est in prima et secūda psonis in verbo passiuo tamen bene
recipit r in tercia psona qꝛ scdm pe. he. Ab omnibus verbis neu=
tralibus actionem significantibus possunt deriuari verba passiua
tertie persone Dicebatur notanter actionez scantibꝰ propter ver
ba neutralia que scant figuralez dispositionez vt sunt sto sedeo a
quibus non deriuant vba psonalia passiue vocis tercie persone Sꝫ
ratio quare verba neutralia nō possunt de se formare verba passiua

personalia prime et secunde ꝑsone Dicēduz ꝙ ideo quia sicut natura nihil facit frustra ita et ars nihil facit frustra cū ars imitatur naturaz· modo si talia verba neutralia facerēt de se passiua in primis et secundis personis talia verba essent frustra id est ad nihil vtilia quia prima persona significat rem de se loquentem via autem de se non potest loqui dicendo curror cum sit res inanimata carens loquela Similiter secunda persona significat rem ad quam sermo dirigitur sed frustra dirigeretur ad viaz hoc est ad istam rem que nihil intelligit ergo non dicitur ad viam tu curreris Sed tercia persona significat rem de qua fit sermo modo inter primam et secundam ꝑsonam bene potest fieri sermo de aliqua re siue illa sit animata siue inanimata.qua propter dicit pe:he.ꝙ ab omnibus verbis neutralibus actionem significantibus descēdunt verba personalia passiue vocis in tercijs persouis vt curritur laboratur seritur.

Secundo arguitur. Illa est congrua sortes et plato currūt ⁊ tamē suppositū ⁊ appositū discōueniūt in nūero qr suppositum scz sortes vel plato est singularis nūeri et appositū scz currūt est pluralis numeri ergo discōueniūt in nūero Et non potest dici ꝙ geminatū singulare equipollet numero plurali qr singulare additū singulari facit ipsum magis singulare g° non equipollet ei Antecedens ꝓbatur quia bonum additum bono facit ipsum magis bonum vt dicitur in topicis ergo a simili singulare additum singulari facit ipsum magis singulare. Itez omni tale additum suo tali facit ipsum magis tale quale ipsum est ergo numerus singlaris additus singulari facit ipsū magis singulare. Item nihil dat qđ nō habet sed nūerus singularis non habet pluralez ergo nō dat ipsum Item totū nihil aliud est q̄ sue ꝑtes sed hic partes sūt singlaris numeri g° ⁊ totum. Pro cuius argumēti solutione est aduertendum ꝙ quāuis cōmuniter dicitur in grāmatica ꝙ duo nomīatiui singlares copulati per cōiunctiōz copulatiāz equipollēt nūero plurali tamē finaliter est dicendū ꝙ copulatū potest ꝯsiderari dupliciter Vno modo secūduz se et absolute inquantum duo nominatiui singulares copulantur adinuicē nō in ordine ad vnuz terciū et sic geminatū singulare non equipollet numero plurali Alio modo consideratur illud copulatum nō scđm se et absolute quantuz ad modum significandi inquantuz isti duo nominatiui sic copulati ordinantur ad vnum tercium et sic geminatum singulare potest equipollere plurali et hoc quidem verum est quantum ad significatum id est materialiter sed nunquaz quantum ad modum significandi id est formaliter sicut ostendunt autoritates pro ista parte adducte.

Tertio arguit^r Ista est congrua athene ē pulchra ciuitas et tamē suppositū et appositum discōueniūt in nūero quia suppositū scz athene est pluralis numeri et appositū scz est ē singularis numeri ergo Dicenduz q̄ hoc nomē athene et quodlibet nomē consimile habēs terminationem nominis pluralis numeri consideratur dupliciter Uno mō inquantum significat locum ciuitatis hoc est in quantū est proprium nomen ciuitatis sic est singularis numeri tunc oratio est simpliciter congrua scz athene est pulchra ciuitas Alio modo inquantuz tale nomē vel consimile significat multitudinē hominuz inhabitantium istum locum ciuitatis et sic est pluralis numeri et tunc oratio est vitiosa excusanda tamen et admissa per figuram que dicitur antithesis ponendo numerum pro numero.

Quarto arguit^r. Ista est congrua turba ruunt et similiter ista plurima turba strauerūt vestimēta ꝛ tn̄ suppositū ꝛ appositū discōueniūt in nūero quia suppositū scz turba est singularis numeri et appositum scz ruunt est pluralis numeri vel strauerunt ergo contra regulaz Dicenduz q̄ regula intelligitur de oratione simpliciter congrua secundum vocez et significationem simul Sed iste orationes ꝛ ꝯsimiles nō sunt congrue simpliciter hoc est scd̄m vocem et significationez simul sed tantum sunt congrue significatione tantum hoc est secundum rem significatam Sz admittūt^r per aliotecam vel antithesim que habet fieri quando vnum accidens ponit^r ꝓ reliquo sicut vnus numerus ꝓ alio ponit^r vt liquet in presentibus orationibus.

Quinto arguit^r. Ista est congrua Quia in sacra scriptura ponitur Sermones sūmi patris est meditatio iusti Similiter illa oratio est cōgrua mā data tua meditatio mea est Et ista vestes quas gerit^r sordida lana fuit ꝛ tn̄ suppositū et appositum discōueniūt in nūero q2 suppositum scz sermones est pluralis numeri Appositum vero scz est.est singularis numeri Dicēduz est ad omnes istas orationes q̄ si appositum recipit suppositum singularis numeri tūc oratio erit simpliciter congrua si autem appositum recipit suppositum pluralis numeri tunc oratio erit incongrua que incongruitas per anthitesim tollitur Et anthitesis potest dici pro altero positio. Nam componitur ab anti quod est pro.et thesis positio Aly vero pro cōtra accipiētes obiectum traxerunt. vt olli pro illi Et hoc ē q̄ vult alexander in secunda sui dicens Cum diuersorum verbum rectis nūerorum Interponatur vtrilibet associatur. Ubi alexander vult q̄

quãndoq͡z verbum personale mediat inter supposita diuersoꝝ nu
meroꝝ tũc, tale v̾buz potest ꝯuenire cũ vtroq͡z nũero scd̃m exigen-
tiaz ꝯgruitatꝫ et sententie Sꝫ ratio qua potest fieri Est idẽptitas
nominis pluralis numeri cũ idemptitate nominis singl'aris nũeri
quantũ est ex pte ſcati qd̃ specialiter patet in isto metro Ouidij ves
tes quas geritis sordida lana fuit vbi reprobauit romanas mulie
res de sup̾fluitate vestiuz qꝛ forme vestiuz erant boue. materia aũt
earum fuit vilis Jdeo dicit sordida lana ac si vellet dicere res que
est materia vestium fuit sordida lana Et sic admittitur ex pte ma
terie .i. ex pte idemptitatis materie Sed ratio quare oportet est
expressio sententie sub sermone metrico.

Sexto arguitur. Jsta est congrua Sermonem
quẽ vos audistis habetur ver⁹
et tamẽ suppositũ et appositũ discõueniunt in rectitudine casuali
qꝛ appositũ scꝫ habet̾ vult habere ntm̃ ꝓ supposito ex quo est ver
buz p̾sonale finiti modi p̾ regulaz Vult intrãsitio ꝫ hic nõ habet
nomĩatiuũ ꝓ supposito sed actm̃ ergo contra regulam Dicẽduz q͡p
ista oꝛo nõ est simplicit̾ ꝯgrua sed admittit̾ p̾ antithesim ponendo
casũ scꝫ actm̃ ꝓ casu scꝫ ꝓ ntõ vt sermonem pro sermo Et sil'r di-
cẽduz ẽ ad illas oꝛoes vrbez quã statuo vr̃a est Sb̾ducite naues Si
milit̾ lapidẽ quẽ reprobaberũt edificãtes fact⁹ est in caput anguli

Septimo arguit̾. Jsta est congrua magister re
uerende bibite et tamen sup
positum et appositũ discõueniunt in nũero g̊ Antecedens ptꝫ quia
suppositũ scꝫ magister reuerẽde est singl'aris nũeri appositũ vero
bibite est pluralis numeri Dicẽduz est q͡p magister reuerende non
est suppositũ hui⁹ v̾bi bibite ꝫ habꝫ suppositũ subintellectũ in isto
verbo bibite qꝛ scd̃m pristianũ primo minoris Jn omni v̾bo pri-
me vl' scd̾e p̾sone certum intelligitur suppositũ et sic predicta oꝛo
dat intelligere istam magister reuerende vos bibite

Octauo arguitur. Jsta est congrua legere est
agere et tamen appositum
non habet ntm̃ ꝓ supposito sed Jnfinitiuũ ergo contra regulam.
Dicenduz quãuis verbuz p̾sonale nõ habeat ntm̃ ꝓ supposito hꝫ
tñ aliq̃d qd̃ supplet vicem nti qꝛ infinitiuus p̾ticipat moduz signi
ficandi nti scd̃m quẽ potest esse suppositũ reale ꝫ nõ vocale Vñ du
plex solet poni suppositũ scd̃m floristã scꝫ võle et reale Võle ẽ dic
cio ſcans rem p̾ modũ principij actus dicibilis de ea ꝯueniẽs cũ ap
posito in nũero in p̾sona et in rectitudĩe casuali vt hõ equ⁹ aĩal ⁊ si
milia Sꝫ suppositũ reale est qd̃ ſcat rez p̾ modũ p̾ĩcipij actus dici
bilis de ea Non tamẽ conueniẽs cũ apposito in predictis tribus

accidentibus grāmaticalibus sicut est infinitiuus qui pre ceteris
modis potest reddere suppositū verbo psonali finiti modi cui' ra
tio est ista Quia sicut casus inter cetera accn̄a nominis maxime dis
ponit et accedit ad esse suppositi exquo fm pe.he. casus est disposi
tio substantie in ordine ad actū. Sic simili᷑ modus finit' in verbo
marie disponit ad esse appositi ,ppt suā finitā modalitatē ğ ex op=
posito de tanto aliq̄d recedit a natura appositi de quanto magis ac
cedit ad naturaz suppositi Sz infinitiu' ,ppter suaz infinitam mo=
dalititez et materialitatē recedit a natura appositi et accedit ad na
turam suppositi ratione rei verbalis in ipso nominaliter intellec
te vt legere est agere .i. actus legendi est agere vl' scd̄m alios lectio
est actio Ita legere est bonum .i. āctus legendi est bonus.

Ertia regula grammati

calis est ista Q₂ relt̄m̄ substātie et suū antecedēs vo
lunt cōuenire in numero genere et qn̄doq₃ in pson a
et in casu. Exemplum sortes currit qui mouet᷑. Vn̄
florista Sunt genus in prima numerus persona notanda Hec cō
cordare debent cum preueniente.

	Johannes currit et ille mouetur
Exempla	Plato philosophatur quem video
	Aiax venit ad troiam et idem pugnabat

Pro ampliori istius regule de=

claratione est sciendū p̄mo. Q₂ relt̄m̄ ex duplex scz loycale et gram
maticale. Relatm̄ loicale est cui' hoc ipsum esse qd̄ est quodāmo
do est ad aliud se habere qd̄ relt̄m̄ alio nomie vocetur ad aliquid ꝛ
sic pater et filius dicuntur relatiua quia totuz esse patris est ad ali
ud quodammodo se habere scz ad filiuz et ecōuerso. De quo re=
latiuo regula non intelligitur nec de ipso est ad ,ppositum Sed re=
latiuum granmaticale scd̄m pristianum primo minoris est ante la
te rei recordatiuum hoc est relatiuū ē rememoratm̄ rei antelate rei
id est rei prius dicte vt sortes currit qui mouetur. vbi qui est reme
moratm̄ socratis hoc est facit secundariam noticiā de socrate et sic
relatio scd̄m pristianū loco preallegato est ante late rei recordatio
In qua quidem predicta descriptione relatiui recordatiuū ponit᷑
loco generis. Ante late rei ponit᷑ loco differentie q₂ p hoc relatiuū
differt ab antecedente q₂ relatiuū facit secundariā noticiam de re
an̄cedentis et est signum excitatiuum potentie ↄgnitiue ad facien
dum recordationem de re de qua prius mentio est facta per ante=
cedens. Dicitur tandem rei vbi tangitur significatum relatiui q₂

per hoc qđ relatiuum facit recordationem est signum rei de qua facit recordationem.

Relatiuorũ antẽ aliud est substantie Aliud accidentis Substantie quidez vt q̇ que qđ is suus ipse sui et ille Accidentis quidem vt talis qualis tantus quantus

Relatiuũ substantie. est qđ refert rem per moduz substantie vt sortes currit qui mouet. albedo q̃ est in pariete color q̇ est in corpore vbi reltm̃ scz q̇ et q̃ refert suũ añcedens p modũ substãtie siue p modũ subsistẽtis Et dr reltm̃ substãtie nõ q̄ referat substãtiaz vl' dictionem ſcantem rem substãcialem Sed ideo qr quicquid refert siue substãtia siue accñs refert p modũ sbstantie siue p modũ sbsistentis.

Relatiuũ accidẽtis. Est qđ refert rem suaz p modũ adiacentis alteri siue p modũ denomiationis vt socrates est albus et talis est plato talis est paul⁹ quale est mare vbi reltm̃ scz tale vl' quale refert suũ añcedens p modũ adiacẽtis alteri siue p modũ denominationis. ⁊ dicit accidẽtis nõ ex eo qr refarat accidẽs Sz ideo qr quicq̃d refert p modũ adiacẽtis alteri siue p modũ denomiationis refert scz suũ añcedens p ut inhereat vl' adiacet ↄcretiue alteri Dico notanť cõcretiue ꝓpter nomia ſcantia accñs abstractiue siue p modum p se stantis et non alteri adiacentis vt albedo nigredo fortitudo. ⁊c.

Sciẽduz secundo. q̄ reltm̃ substantie differt a relatiuo accidẽtis dupliciter Primo qr reltm̃ substantie refert eandez rem in nũero ⁊ p modum qđ quid et sic facit relationẽ psonalez vt sortes currit qui mouetur aiax venit ad troiam et idem pugnauit vbi relatiuum semp refert eandem rem in numero.

Unde relatio psonalis est illa. In qua relatiuũ et antecedens supponũt p eadem re in numero id est pro eadem persona ↄdictionibus indiuiduantibus indiuiduata Sed relatiuũ accñtis est qđ nõ refert eandez rem in nũero ꝫ in spetie quia vnum et idem accñs in numero non potest esse in diuersis subiectis sed bene in spetie et sic facit relationem simplicem

Unde relatio simplex. Est qñ reltm̃ nõ refert eandem rem in numero ꝫ in specie vt sortes est albus ⁊ talis est plato vbi talis refert eandez albedinẽ in spetie ꝫ nõ in numero Et ideo dr simplex

relatio q2 reltiū refert eandez rem in spetie. mō spēs est natura sim-
plex et indiuisibilis Scdo differūt q2 reltiū substantie capit suū ge
nus a dictione precedenti vt video hominē qui est animal Aliqñ
tamē et improprie capit suū gen9 a dictione sequenti vt in semine
tuo qui est christus Sed relatiū accñtis capit suuz gen9 a dictione
sequenti vt talis est nilus quale est mare vbi hoc relatiū quale ca-
pit suuz genus ab hac dictione scz mare cū qua ꝯuenit in genere
Nullū tale est deo sacrificiuz qualis est salus aīaꝝ vbi qualis cōue
nit cū dictione sequēti in genere. aliqñ tamē ꝫ improprie trahit su-
um genus a dictione ꝑcedenti. Unde oratius putrescētes māme
sunt tales q̄les eq̄na vbera vbi relatiū quales trahit suuz genus a
dictione precedenti et non sequenti.

Sciendū tercio. Q2 reltiū substantie est duplex scz idemptitatis et diuersitatis

Relatiuū substantie idemptitatis est qd supponit pro eodez qd re
fert hoc est qd refert eandem rem in numero et ꝓ eadem supponit
vt socrates currit qui mouetur vbi hoc reltiū qui refert socratez 7
supponit hoc est scdm intellectuz accipitur pro eodem socrate in
numero Et dicit reltiū substātie q2 refert eandem rem in nūero ꝑ
moduz ꝑ se stantis et dicit idemptitatis q2 supponit ꝓ eadez re in
numero quam refert Cuius ratio est q2 relatiuū substantie refert su
um antecedens sub maxima vnitate qua potest Sz maxima vni-
tas in substantia est vnitas numeralis ergo relatiuū substantie re-
fert suum antecedens sub vnitate numerali.

Relatiuū diuersitatis. Est qd supponit ꝓ alio ab eo qd refert

vt sortes currit et alius disputat vbi hoc reltiū alius refert socra-
tem et tamen non supponit pro eo sed pro alio a socrate vt sortes
currit et alius disputat .i. sortes currit et alius a socrate disputat

Relatiuum autem substantie.

idemptitatis vlterius diuiditur in relatiū substantie reciprocuz 7
non reciprocū Relatiū reciprocū est qd refert substantiaz agentem
sub modo pacientis vt socrates videt se vbi hoc reltiū reciprocuz
scilicet se refert socratem que est substantia agens hoc est principi-
um actus videndi et ponit illam substantiam agentem scilicet so-
cratem sub modo pacientis quia reflectit actum videndi in illud
idem suppositum a quo exiuit Et ideo dicitur reciprocum a vbo
reciproco as are qd idem est qd petere vel reflectere quia per quā-
libet orationez in qua ponitur relatiuum reciprocum significatur

ibi reciprocatio que nihil aliud est quam reuersio actus in idez principium a quo processit.

Relatiuū substātie non reciprocum Est qd non refert substantiam agentem sub modo pacientis vt qui ille ipse. Scias tamen ꝙ relatiuuz substantie reciprocū nō potest diuidi in relatiuū reciprocū substantie diuersitatis quia reciprocatio est circularis relatio. Modo in circulo non est aliqua diuersitas sed idemptitas ex quo ibi idez est principium et finis quapropter sequitur ꝙ nullum habemus relatiuum reciprocuz diuersitatis ꝫ omne tale est idemptitatis. Sic similiter ꝛc.

Relatiuū accidentis diuidit̄ in relatiuū accidentis idemptitatis et diuersitatis. Relatiuū accidētis idemptitatis est ꝙ refert idem accidens in spetie ꝓ quo supponit cū suo añcedenti vt sortes est alb⁹ ꝛ talis est plato vbi hoc relatiū talis refert albedinez socratis in specie ꝓ qua supponit Et dr reltiū accidēt; qr refert suū añcedens ꝑ moduz denominationis id est ꝑ modū inherēt; siue adiacentis alteri Et dicit̄ idemptitatis qr supponit pro eodem accidente in sperie. Cuius ratio est qr relatiuū accident; debet referre suum añcedens sub maxima vnitate qua potest Sed maxima vnitas in accidentib⁹ est vnitas specifica ergo relatiuum accidentis vult referre suuz antecedēs sub tali vnitate specifica et non sub vnitate numerali quia vnum et idem accidens in numero non potest esse in diuersis subiectis.

Relatiuū accidētis diuersitatis est qd supponit pro alio accñte ab eo qd refert vt iohānes ē alb⁹ et alteriusmodi est plato vbi hoc reltiū scz alteriusmodi refert eandem albedinem in spetie ꝫ supponit ꝓ alia qualitate ab ea quā refert et istis relatiuis nō habem⁹ ꝓpria nomina imposita ꝫ circūloquimur ea ꝑ hoc complexum alteriusmodi alterius quātitatis alteri⁹ qualitatis vt iohannes est magn⁹ et alterius quantitatis est petr⁹

Sciendū quarto. Qr añcedens est dictio faciens ṗmaz noticiā de re vt hō currit qui mouet̄ vbi hec dictio scz hō dr añcedēs ꝛ facit ṗmaz noticiā de homīe in ordine ad illd reltiū scz q̇ qd facit scdaz noticiā de eodem ꝛ illa noticia dicit̄ ṗma nō simpl'r ꝫ in ꝯpatiōe ad reltiū sbsequēs qd facit scdaz noticiā et ideo dr añs a v̄bo añcedo is ere qr añcedit .i. p̄cedit suuz reltiū ꝛ ideo ip̄m reltiū nō habz locū in oīōe nisi et precesserit suum antecedens vocaliter vel mentaliter Di-

citur notanter mentaliter qꝛ scd̃m priſtianū primo mioris Antecedens nō ſemp expreſſe ponit ſꝫ poteſt ſbintelligi relatiuo poſito expreſſe vt venit cuius cauſa deeſt exigit cui debeo Amo cuius miſereris minat quē timeo. Floret quo docente ꝓficio. In quibus omnibus orationib⁹ ponit reltm̄ p defectiuū ſui antecedētis et ergo in omnibus iſtis orōnibus ſubaudiend⁹ eſt nomiatiu⁹ loco antecedentis poteſt etiā antecedens ſubintelligi in obliquo relatiuo exiſtenti ſimili obliquo vt miſereor cui⁹ miſereris parco cui parcis. cui des videto Amor quo gaudeo. In quib⁹ orationibus añcedens ſubintelligitur in obliquo ⁊ ſic ex p̄dictis pꝫ ꝙ añcedens ſubintelligitur in relatiuo ſꝫ nō ecōuerſo hoc eſt ipſuꝫ aūcedens bene poteſt intelligi in relatiuo ſꝫ relatiuū non poteſt intelligi in ſuo antecedente Cuius ratio eſt qꝛ antecedēs habet ſe vt prius ex quo facit primam noticiam. relatm̄ aūt habꝫ ſe vt poſterius ex quo facit ſecundam noticiaꝫ. modo in poſteriori bene poteſt intelligi prius ſꝫ non ecōuerſo Alia ratio eſt qꝛ ſignificatuꝫ relatiui non p̄t intellligi ſine ſignificato ſui antecedentis ꝓpter reſpectū quē reltm̄ habet ad ſuū antecedēs Sꝫ ſcatuꝫ añcedentꝫ bene poteſt intelligi ſine ſignificato relatiui vt poſſū intelligere ſcatum iſtius orōis hō currit abſqꝫ ſcato alteri⁹ orōis Sꝫ nō poſſū intelligere ſcatuꝫ iſtius orōis qui diſputat abſqꝫ ſcato ſui añcedentꝫ et ḡ añcedēs poteſt intelligi in relatiuo ſed non ecōuerſo vnde floriſta Nulla relatiua des ſcire per anteriora Per que relatiua dare tu potes anteriora et hoc eſt veruꝫ niſi ſit relatiuū antecedentis quia ſcd̃m priſtianuꝫ relatiua accidentis ratione demonſtrationis poſſīt intelligi in ſuis añcedentibus vt demonſtrato virgilio talis fuit homer⁹ vbi ſubintelligit qualis eſt virgilius Similiter demonſtrato nilo iſto fluminio. tale eſt mare qꝛ ſubintelligitur qualis eſt nilus vbi reltm̄ ſubintelligit in añcedente qd̃ ſoluꝫ ſit qꝛ relatiā accidētis vnū ſcant et aliud demonſtrant et ſic ratione demonſtrationis admittitur relatiuū intelligi in añcedente ſꝫ alias nunquam His preſuppoſitis Sit hec.

Concluſio reſpōſalis Eſt qd̄ re

latiū grāmaticale ſbſtantie idēptitatis nō reci ꝓcū et ſuū añcedens ambo caſualia in orōe ſimpliciter cōgrua volūt cōuenire in numero in genere et aliquādo in pſona ⁊ in caſu Dicitur primo in regula reltm̄ grāmaticale ꝓpter excludere relatiū loycale de quo regula non intelligitur Vt ſunt pater filius dominus ſeruus Dicitur ſecundo relatiuum ſubſtantie ꝓpter relatiuum accidentis quia non oportet relatiuum accidentis ꝯuenire cū ſuo antecedēte in p̄dictis accñtib⁹ vt tunica eſt nigra ⁊ tale eſt ſcamnū Talis ē nil⁹ q̄le eſt ma

re. Dicit tercio idemptitat; q2 nõ oportet reltm̃ diuersitatis cõue-
nire in nũero ⁊ in casu cum suo añcedente vt sonor ali⁹ vox alius
nõ vox vbi reltm̃ diuerlitat; scz alius discõuenit in nũero et in ca-
su cũ suo antecedẽte Dicit quarto nõ reciprocũ q2 nõ oportz reltm̃
reciprocũ ꝯuenire cũ suo añcedente in p̃dict accidẽtib⁹ vt iohan-
nes diligit se Dicit quinto ad suũ antecedẽs ꝓpter illaz vl'ꝯsilez spe
cies est qð predicatur de pluribus nũero differẽtib⁹ vbi hoc reltm̃
qð non refert ad antecedẽs expresse positũ scz spẽs ꝫ ad antecedẽs
subintellectum scz vniuersale vt sit sensus species est .s. vniuersale
qð predicat de pluribus Similit ibi rex est cornoti patrie que p̃ualz
omni vbi que nõ refert ad antecedẽs exp̃sse positũ ꝫ sbintellectuz
scz ciuitas vt sit sens⁹ rex est cornoti scz in tali ciuitate q̃ .s. ciuitas p̃-
ualet omni patrie Dicit sexto ambo casualia ꝓpter excludere relati
ua nõ casualia de quib⁹ regula nõ intelligit. vt sortes currit taliter
q̃liter plato Dicit septimo in oõe simpliciter congrua ꝓpt illaz vl' cõ
similez est pia stirps iesse quẽ christũ credim⁹ esse Dicit octauo ali
quãdo in ꝑsona et in casu ad denotandũ ꝙ nõ oportz reltm̃ ⁊ suuz
antecedẽs semp esse eiusdez ꝑsone et casus Nã hec ẽ congrua Ego
sum quẽ vides. tu es studiosus quẽ diligo ⁊ tamẽ ibi reltm̃ et suuz
añcedẽs non sunt eiusdez ꝑsone nec eiusdez casus q2 añcedens scz
ego est prime ꝑsone ⁊ reltm̃ scz quẽ est tercie ꝑsone ergo bene dicit
in regula aliquando in ꝑsona et in casu Et scias ꝙ relatiuum et suũ
añcedens semp volũt habere diuersa verba vel vnum verbũ ge-
minatum. Vñ florista Precedens et qui binis verbis volo iungi
Diuersis. verbum vel detur eis geminatum In quibus verbis
vult ꝙ reltm̃ et suũ antecedẽs volũt construi cum diuersis verbis
vel cum vno verbo geminato exemplũ primi vt sortes currit qui
mouetur exemplum secundi vt ego sum qui sum ꝛc.

Contra regulã arguit p̃mo sic.

Ista est congrua est locus in carcere qð tulianũ appellat et tamen
reltm̃ et suũ añcedens disconueniũt in genare Assumptũ ꝓ prima
parte ꝓbatur q2 illaz oõnez ponit salustius poeta in cathelinario
ergo est cõgrua tenet cõsequẽtia q2 omnis sermo poeticus est ver⁹
et ꝑ ꝯsequens cõgruus tenet cõsequẽtia q2 omnis sermo poeticus
est sermo sapientis. mõ sapiẽtis non est mentiri p̃mo elencoꝝ g° ser
mo poetic⁹ est ver⁹ et ꝑ ꝯsequens ꝯgruus Sz assũptũ ꝓ scða pte
ꝓbat q2 antecedẽs est generis masculini scz locus et reltm̃ scz qð ẽ
generis neutri ergo discõueniũt in genere Dicendũ ꝙ regl'a intelli-
git de oõe simpliciter cõgrua. mõ p̃sens oõ nõ est simpliciter con-
grua sed figuratiue scilicet per aliothecam Secundo dicitur ꝙ

admittitur per vnam regulam floriste et alexandri scilicet quicunq;
ponit relatiuū inter casus diuersorum generum qui significant eandem rem
id est ptinēt ad eandem rem tūc relatiuū debet cōuenire cū dictione se-
quēti vel p̄cedenti secundum exigentiam cōgruitatis et sic in proposito licet
illud relatiuū quod nō conuenit cū dictione precedēte tamen conuenit cū dicti-
one sequenti in genere Et similiter dicēdum est de istis preclarum est
opus ciceronis qui catho maior dicitur Similiter semen qui deus est
Vnde florista Si substantiuū duplex referatur ad vnum In vario
genere qui cōformatur vtriq; In medio positum sic mobile dico lo-
candum vt rosa est pulcherrima vel pulchenrimus florum

Secundo arguit. Ista est cōgrua quantitatis aliud continuum aliud dis-
cretum et tamen relatiuum et suum antecedens discōueniunt in ge-
nere g.&c. Ans probatur quia ancedens scilicet quātitatis est generis feminini
et relatiuū scilicet aliud est generis neutri Etiam discōueniūt in casu. Di-
cendum est quod ipsa est oratio simpliciter congrua et quātitatis nō est an-
tecedens huius relatiui aliud sed habet ancedens subintellectū scilicet ge
nerum quia oratio valet tantum generum quātitatis aliud genus est conti
nuum et aliud genus est discretū Secundo dicitur quod admittitur per vnam re
gulam pe.he. quādocunq; totū diuisū ponitur in singulari nūero et
fit particio pro rebus inanimatis siue insensatis tūc relatiuū referēs il-
lud diuisum in singulari numero debet poni in neutro genere sed quan
titatis est totum potestatiuū positum in singulari numero et relati-
uum referens ipsum ponitur in neutro genere.

Tertio arguit. Ista est congrua virga tua et ba-
culus tuus ipsa me cōsolata sūt et
tamē relatiuū et suū antecedens disconueniūt in nūero et in genere
quia antecedēs est singularis numeri et diuersorum generum Relatiuū aūt
scilicet ipsa est pluralis numeri et generis neutri Dicēdum quod ipsa nō est
simpliciter congrua sed admittitur per aliothecā Sed sūt due rationes excusā-
tes illam impropetatē scilicet ratio qua potest fieri et est. Quia relatiuū
pluralis nūeri referatur ad pluralitatem antecedentium que plu
ralitas videtur correspondere numero plurali. etiam est idempti
tas relatiui cum suo antecedente Sed ratio quare oportet fieri est
expressio sententie sub breuiloquio quia psalmista voluit designare
quod equaliter esset consolatus per virgam hoc est per correctionem
diuinam que per virgam intelligitur Et per baculum id est per
misericordiam que per baculum intelligitur et ideo posuit ipsa in
neutro genere in plurali numero ad denotandum quod equaliter gau
debat de correctione et misericordia.

Secundo dicitur quod ista oratio admittitur per vnam regulam

qua cõmuniter vtũtur poete et similiter arestoteles in dictis suis videlicet Qñcũqz ponit aliqd ꝯiũctũ ex diuersis generib9 in nũero singulari tũc reltm̃ referẽs illud ꝯiunctũ debet poni in neutro genere qꝛ neutrũ gen9 est gen9 essentie nõ determinãs vel respiciens certũ et determinatũ suppositũ Et sic debet fieri relatio ad aliqd cõmune transcendens scz ad hoc nomen ens vel ad aliqd huiusmodi vt sit sens9 virga tua et baculus tuus ipsa scz entia et nõ alia sũt me consolata hoc est ṽga tua ⁊ bacl9 tu9 sũt entia que sũt me ꝯsolata.

Quarto arguitur. Ex regula sequeret ꝙ illa esset cõgrua virgili viuis in memoria qui scripsisti bucolica quã oĩoz ponit pristian9 primo minoris Sed hoc est falsũ qꝛ scd̃m pristianũ loco preallegato Quãuis ad ceteros casus fiat relatio ad vtm̃ tamen relatio nequaquaz potest fieri qꝛ relatiuũ caret vocatiuo Etiaz scd̃m floristam Nõ sit per quituz directa relatio casuz Dicendũ ꝙ priscianus in predicta ꝓpositione capit illam prepositionẽ ad ꝓ per videlicet ꝙ ꝑ vocatiuum non potest relatio fieri ꝫ bene ad vtm̃. Secundo dicit ꝙ ibi non fit relatio ad illũ vtm̃ formaliter positũ scz virgli sed ad nominatiuũ ꝓnomĩalez subintellectũ in illo verbo secunde persone scz viuis Tercio dicit ꝙ licz ꝑ vtm̃ nõ potest fieri relatio directa tamen bene relatio indirecta Vnde relatio directa est quãdo relatiuum et suuz añcedens sũt eiusdez casus vt sortes currit q̇ mouetur Sed indirecta est quãdo relatm̃ et suũ añcedens non sunt eiusdez casus vt o aqua benedic domino que extat super celos.

Quinto arguitur. Ista admittitur congrua christus natus est in bethlehem qd interpretat dom9 pacis Similiter vestis est pulchra qd dicitur a verbo vescio is ire similiter deus dat aureolaz qd nomẽ habetur ab auro vbi relatiuũ et suũ añcedens discõueniũt in genere. Dicẽduz est ꝙ iste orationes ⁊ consimiles sñt de rigore verboꝝ incõgrue si reltm̃ referat ad antecedens formaliter posituz. tamẽ possunt admitti congrue ꝑ subintellectionem dicẽdo christ9 est nat9 in bethlehem qd scz nomẽ bethlehem interpretatur domus pacis. Similiter vestis est pulchra qd. s. nomẽ vestis deriuat a ṽbo vestio is ire Similiter deus dat aureolaz qd. s. nomẽ aureola deriuatur ab auro Etiam admittunt quia añcedens includit duo scilicet vocez et significationem et sic relatiuum refert antecedens solum pro voce et non pro significatione primaria Et illa est ratio qua potest fieri Sed ratio quare oportet fieri est breuitas sermonis.

Sexto arguitur. Illa est congrua lucez tuam et veritatē tuā ipa me deduxerūt et tamen reltiū et suū añcedens discōueniunt in genere Antecedēs pbatur qz antecedens scz lucem tuam est generis feminini singularis numeri et relatiuum scz ipsa est generis neutri et pluralis numeri ergo disconueniunt Dicēduz qz ipsa non est simpliciter congrua sz figuratiue Admittit eīn p anthithesim ponendo genus p genere scz ipsa p ipse Scdo dicit qz nō refertur ad añcedens formaliter positū sed subintellectū scz entia dicendo emitte lucez tuā et veritatem tuaz qz ipsa scz entia deduxerunt me.

Septimo arguit Illa est cōgrua In pace in idipsuz dormiaz et requiescam et tamen relatiū et suum añcedens discōueniunt in genere ergo Añs pbatur qz antecedens est generis feminini et reltiū scz in idipsum est generis neutri Dicēduz qz si reltiū scz in idipsuz refertur ad antecedens formaliter positum tunc oratio est simpliciter incongrua Si aūt referat ad añcedens subintellectuz scz christuz tunc oratio est congrua. Et sensus est dormiaz in pace .s. gratie et requiescam in idipsum scz christuz qui est par glorie et sic admittit ratione subintellectionis huius acti scz christuz Alij vero dicunt qz in idipsuz sit aduerbiū tempis vl' cōgregandi vel qualitatz et valet intantuz sicut eternaliter et scdm hoc non esset ibi relatiuū et suū añcedens et vt sic non oportet ea cōuenire in predictis accidentibus:

Octauo arguitur. Ista est congrua temp' qui fiūt in eodem cōtinet act' et tamen relatiuū et suuz antecedens discōueniūt in genere quia antecedens scz tempus est generis neutri et relatiū scilcz qui est generis masculini Dicenduz qz tempus non est antecedens huius relatiui qui sz actus vt tempus cōtinet actus qui .s. actus fiunt in eodē tpe

Quarta regula grammaticalis

est ista Q demonstratiuū et suū demōstrabile debent cōuenire in numero in genere et in casu Exm vt ille homo Illa mulier Illud animal Vñ versus Adiectiua velut substantiuis sociantur. Sic demonrstantiua demōstratis iungere debes. &c.

Ratio regule est ista. Quia demonstratiū et suū demonstrabile hnt se sicut adiectiū et substantiuū que volunt cōuenire in his tribus accidentibus ergo etiam demon

stratiuū et demōstratū volūt ꝯuenire in his tribus. tenet consequē cia qꝛ vbicunqꝫ est demonstratiuū et suū demōstrabile ibi est adiectiuum et substātiuuꝫ sed non ecōuerso et sic ista regula habet se ad regulam adiectiui et substātiui sicut pars ad totum.

Sciendū primo ꝙ demonstratiuū ē dictio significans per quā fit demōstratio vel est dictio significans suū significatū ꝑ modū demōstrantꝭ alterꝫ vt ille homo ibi demōstratiuuꝫ scꝫ ille est dictio ꝑ quā fit demōstratio id est dictio significans suū significatuꝫ per modum demonstrantis alterꝫ scꝫ suuꝫ demonstrabile. Et demonstratiuū est duplex scꝫ casuale et non casuale. Casuale est qđ habet casum pro accidente. Et tale est duplex scꝫ nominale et ꝓnominale. Nominale vt talis tantus et similia. Pronominale vt ego tu ille ipse iste hic is meus tuus suus noster et vester. Sed demonstratiuū nō casuale est qđ non habet casum ꝓ accidēte vt sunt aduerbia demonstratiua loci vt hic ibi illuc istuc et similia. Et similiter aduerbia demonstratiua vt en ecce. Et aduerbia demōstratiua q̄litatꝭ et quātitatꝭ vt taliter quātuꝫ et similia de quib⁹ oīb⁹ demonstratiuis non casualibus non intelligiꝣ regl'a.

Sed demōstrabile. Est dictio ſcans rē demōstratam vt ille hō currit vbi ille est demōstratiuuꝫ et homo est demonstrabile. i. ſcans reꝫ q̄ apta nata est demōstrari vl' que actualiter demonstraꝣ. ⁊ cōsimilia demōstrabilia sūt equus asin⁹ aīal leo iustitia albedo color ⁊c.

Sed demōstratio. Est rei subiecte ocul' vl' tāquā sbiecte oculis certa repsentatio vbi representatio poniꝣ loco generis qꝛ oīs demōstratio est representatio alicui⁹ rei. Diciꝣ ꝯnter rei subiecte oculis vl' tanꝗ̄ sbiecte oculis vbi tangiꝣ potētia ꝯgnitiua cui fit demōstracio. Nā in omni demōstratione res demōstrata pn̄taꝣ oculo corporali sicut fit in demōstratione ꝑsonali rei visibilis. Vl' res demōstrata p̄sentatur oculo intellectuali sic ꝯtingit in demōstratione impersonali.

Duplex ē demōstratio. scꝫ ad sn̄ꝫm ⁊ ad intellectū. Demonstratio ad sn̄ꝫm ē qn̄ demōstratiuū ⁊ demōstrabile accipiūꝣ ꝓ eadem re in nūero vt iste currit demōstrando petꝝ vbi demōstratiuū scꝫ iste et res demōstrata scꝫ sortes accipiūꝣ ꝓ eadem re in nūero. Et dꝛ demonstratio ad sn̄ꝫm qꝛ ꝑ ea demr̄aꝣ res q̄ solo sensu visus ꝑcipiūꝣ.

Demōstratio ad intellectū est.

Quãdo demõstratiũ et demr̃abile nõ accipiunt ꝓ eadẽ re in nũero vt dicẽdo tantus est socrates demõstrando alium hominem qui est eiusdem quãtitatis cũ socrate. Et dicit demõstratio ad intellectum qꝛ est solum rei intelligibilis hoc est per eam demonstrant res que intellectu percipiuntur.

Contra hoc arguitur. Nulla est relatio ad intellectũ ergo nulla erit demõstratio ad intellectum tenet ꝯsequentia qꝛ nõ videtur ratio diuersitatis. Dicendũ breuiter negando ꝯsequẽtiã qꝛ aliq̃ est demõstratio ad intellectũ quia demõstratio obijcit potentie cognitiue siue cognoscitiue. Sꝫ scd̃m aristotelem tertio de aĩa duplex est potentia ꝯgnoscitiua scꝫ sensitiua et intellectiua siue sẽsꝰ et intellectus et ergo sicut demonstratio vel res demonstrata obijcitur sensui ita etiam potest obijci intellectui Et ergo dicendũ est ꝙ licet demr̃atio est duplex nõ tamẽ relatio est duplex scꝫ ad sensum et ad intellectũ. qꝛ reltiũ est ante late rei recordatiuũ. modo res ante lata .i. prius dicta est absens. modo illud qd̃ nõ est presens nõ potest sensu ꝑcipi sed solum intellectu qꝛ sensus non percipit suũ obiectũ nisi in presentia rei sensibilis ergo solum duplex est demonstratio scꝫ ad sensũ et ad intellectũ et nõ relatio.

Alio aũt modo diuidit demonstratio in ꝑsonalẽ ⁊ simplicẽ. demr̃atio ꝑsonalis ẽ qñ demr̃atiuũ et suum demr̃abile accipiunt ꝓ eadẽ re in nũero hoc est qñ idẽ intelligitur ꝑ demr̃atiuũ qd̃ demr̃abat p̃sentialiter ad oculũ vt ille currit demr̃ando socratẽ currentẽ vbi demõstratiũ scꝫ ille et demr̃abile scꝫ socrates accipiuntur pro eadem re in nũero Sꝫ demr̃atio simplex est qñ demõstratiuũ ⁊ suũ demr̃abile nõ accipiunt ꝓ eadẽ re in numero sed pro eadem re in specie vt sacerdos dicit in consecratione salis. elizeus misit te in aquis vbi presbiter vel sacerdos nõ vult designare idem sal in numero sed idem sal in spetie .i. in natura cõmuni. Similiter dicẽdo hec herba crescit in ortu meo demr̃ando herbam similem in spetie. Et dicit demonstratio simplex qꝛ ibi demr̃atiuũ et suũ demõstrabile accipiuntur pro natura specifica q̃ dicit simplex .i. in simplici essentia ꝯsistẽs Istis p̃suppositis sit hec

Conclusio respõsalis ꝙ demonstratiuum demonstratiue tentum et suum demonstrabile ambo casualia in oratione simpliciter congrua debent conuenire in tribus accidentibus grammaticalibꝰ scilicet in nũero in genere ⁊ in casu

Dicit primo demonstratiuū demōstratiue tentū ꝓpter demonstratiuū re-
latiue tentū vt socrates currit et illum video vbi illud non tenet
demonstratiue sed relatiue Dicit scd̄o ambo casualia ꝓpter istam ꝛ
ↄsimilem ecce magister vbi demonstratiuū nō est casuale et ergo nō
indiget cōuenire cum suo demonstrato in p̄dict accidentibus Di-
citur tercio in oratiōe simpliciter cōgrua ꝓpter istam et consimilem
Nos papa mandam⁹ vbi demonstratiuū scz nos est pluralis nume
ri ꝛ demōstrabile scz papa est singularis nūeri ꝗ discōueniūt in nu-
mero sed hoc nō est contra regulam quia regula intelligitur de ora
tione simpliciter congrua

Contra regulam arguit primo

sic Hic est demonstratiuū et suū demonstrabile dicendo Tāta est so-
ror mea demonstrando socratez Silr tant⁹ est heinric⁹ demōstran-
do catherinaz vbi demōstratiuū scz tant⁹ et tanta discōueniūt in ge
nere cū suo demōstrato scz socrates vl catherina Dicēdū ꝙ regula
sic debz a ꝓprietate intelligi ꝙ demōstratiuū ꝓprie dictuz primitiuū et
dictio sc̄as rez demōstrataz sub tali conceptu sub quo fit demōstra
tio debēt ↄuenire in his predict tribus accidētib⁹ Dicit notanter
demonstratiuū ꝓprie dictū qr demōstratiuū impropie dictū non indigz
ↄuenire in istis accñtib⁹ cū suo demōstrabili vt patz in istis exem-
plis in argumēto adduct Vn̄ illud demōstratiuū dr improprie
dictū qd nō capit ꝓ illo qd demōstrat ꝫ ꝓ aliquo alio. vt tant⁹ est
heinricus demōstrando socratem Sed illud demonstratiuum di-
citur ꝓprie dictuz qd accipit p̄cise ꝓ illo quod demōstrat Dicit p̄mi
tiuū ꝓpter demōstratiuū possessiuū sicut meus tuus ꝛc. que licet di-
cunt demonstratiua ꝓprie dicta nō tn̄ indigēt semꝑ ↄuenire cū suo de
mōstrato expresso Dicitur sub tali cōceptu sub quo fit demōstratio
qr si vellem cōcipere rem demōstrataz sub illa ratione qua est aïal
et exprimere demōstratiuū sub femino vl masculino genere tunc
oratio esset simplicirer incōgrua vt dicēdo illa currit ↄcipiēdo rez
demōstratam sub illa ratione sub qua est aïal ergo qn̄ demōstratiuū
alit se habz quā ↄcept⁹ subordinat⁹ rei demonstrate tūc erit oratio
incōgrua et ergo si velim ↄcipere rez demonstrataz sub illa ratione
sub qua est substantia tūc instrumentū demonstrans tale demōstra
bile debet esse generis femini vt dicendo illa currit demonstrando
mulierem et non dicendo ille currit demonstrando animal.

Secundo sic arguit.

Illa est ↄgrua ꝑ p̄sen-
tez regulā qd deus sta
tuit de te sine te delibērat ipse et tn̄ ibi ipse nō pōt eē demōstratiuū vt
videt velle alexand ibi Is su⁹ ip̄e sui referūt ꝛ s̄bdit Ille refert mō-

nomē essentialiter tñ ē aduerbiū officialiṫ q₂ poniṫ loco vni⁹ aduerbij spēalis nō impositi ad ṗcanduʒ nobis istuʒ locuʒ determinatuʒ et ğ sic interrogatm̄ est aduerbiale ita et responsiuū saltē officialiṫ

Queriṫ vtrum. Ad interrogatm̄ ⁊ suū respōsiuū sufficiat ꝯsequentia casus Et respondetur ꝙ nō q₂ querēdo q̇s hō currit respondeṫ breuis. q̇s fecit hoc Respondeṫ grāmatic⁹ Siļr q̄lis est petr⁹ rn̄deṫ hō ibi interogatm̄ ⁊ respōsiuū ꝯueniūt in casu. ⁊ tn̄ respōsiuuʒ nō remouʒ dubiū q̄rent₂ sub illo modo q̊ q̄rens dubitat siue interrogat. q₂ q̄rens q̄rit de substantia ⁊ ei respōdeṫ q̄titas vl̓ q̄litas. Siļr q̄rit de qualitate ⁊ sibi respōdeṫ substātia qua ꝓpter Dicēduʒ est ad questiōʒ ꝙ duplex ꝯuenientia requiriṫ ad interrogatm̄ ⁊ respōsiuuʒ scʒ accidentalis ⁊ essential̓. Cōueniētia accn̄talis requiriṫ qn̄tuʒ ad modū significādi accn̄talez q̊ diciṫ cas⁹. Sʒ ꝯueniētia essential̓ req̄riṫ rōne ṗcationis p̄dicamental̓ sic videlʒ ꝙ interrogatm̄ ⁊ respōsiuuʒ debēt esse vni⁹ ṗcationis p̄dicamētalis q₂ interrogatiuuʒ dʒ ṗcare illō in generali qd̓ ṗcat responsiuū in speciali vt si interrogatm̄ q̄rit de substātia. respōsiuuʒ dʒ esse de predicamēto substātie. Si aūt q̄rit de predicamēto q̄litat₂ siļr respōsiuuʒ dʒ esse de p̄dicamēto q̄litatis ⁊c. Et sic ex om̄ibus ptʒ ꝙ ad interrogatm̄ et rn̄siuuʒ nō solū req̄ritur ꝯn̄a accn̄talis que tenet se ex pte casus Sʒ etiā requiriṫ ꝯueniētia essentialis que se tenet ratione ṗcationis predicametalis

Exta regula grammaticalis ē ista Q₂ qn̄cunq₃ in aliq̄ oīoe ponūtur duo nomīa substātiua sine ꝯiūctōe media tūc vnū illoꝝ debʒ pōi in gtō. Exm̄ fili⁹ sortis. vn̄ vsus. Si substantiua velis cōiungere bina Tunc reliquū reliquo iūges in genitiuo.

Exempla
- Equus regis
- Aula ducis
- Sapientia salomonis
- Albedo parietis

Pro intellectu regule est sciendum primo. Q₂ nomen substantiuum est dictio significans suum significatū per modum per se stantis vt homo lapis nigredo ⁊c. Et alio nomine dicitur fixum quia firmitatem et fixitudinem in se habet Et est triplex scilicet voce tantum significatione tantuʒ voce et significatione simul Substātm̄ voce tm̄ coincidit cū adiectio significatione tantum et est dictio non mobilis per diuersa gene-

ra ſcans tm̄ aliqd ꝑ modū adiacētis vt ſūt noīa officiatoꝝ vt papa epiſcop⁹ mgr̄ ſutor faber ⁊c̄. Et dr̄ voce tm̄ q: ſolūmodo hꝫ voceꝫ ſbſtancialeꝫ ſ; nō ſcatiōꝫ.i.nō ſcat ꝑ modū ꝑ ſe ſtātꝫ. Sꝫ ſbſtantiuuꝫ ſcatiōe tm̄ coīcidit cū adiectio voce tm̄ ⁊ ē dictio mobil' ꝑ diuerſa genera nō tm̄ ſcans ꝑ modū adiacētꝫ ſ; ꝑ modū ꝑ ſe ſtātꝫ vt ſūt nomīa diſtributīa vt quilibꝫ aliqs null⁹ ⁊ ſilīa ⁊ ſilr̄ ꝓnomīa ꝑmitiue ſpeciei. Et dicitur ſbſtantiua ſcatiōe tm̄ q: excludūt vocē ſubſtantialē ⁊ obtinēt ſcatiōꝫ q̄ ē ſcare ꝑ modū ꝑ ſe ſtantis. Sꝫ ſbſtantiuū voce ⁊ ſcatione ſimꝉ eſt dictio nō mobil' de genere in gen⁹ ſcans ꝑ modū ꝑ ſe ſtantis vt animal leo hō lapis. Et dicꝉ voce et ſcatione ſimꝉ q: tam vocē quā ſcationem habet ſubſtantiualē. Ex predictis ſequitur. Q: ꝑſens diuiſio ſbſtantiui eſt diuiſio analogi in ſua analogata q: diuiſū ſcꝫ ſubſtātiuuꝫ ꝑ prius dicitur de ſubſtantiuo voce et ſignificatione ſimꝉ et ſecūdo de ſbſtantiuo ſignificatione tantum et vltimo ſiue tertio de ſubſtantiuo voce tantum.

His preſuppoſitis Sit hec.

Concluſio reſponſalis regule.

q quādo in eadem oīoe ꝑtiali ponūtur duo noīa ſubſtātiua ſbſtantiue tenta mutuo ſe determinantia voce ⁊ ſcatione ſimꝉ ſine piūctiōe media explicite vꝉ implicite vel aliquo ſibi equiualēte nō recta ab eodem regente ab eadeꝫ ꝑte et ex eadeꝫ vi tūc vnū illoꝝ debꝫ poni in genitiuo niſi alterum illorum poſſit regere alium caſum a genitiuo ex ſpeciali vi.

Ratio regule eſt quia vnū ſubſtantiuoꝝ ſcat ſuū ſcatum ſub dependētia ad alteꝝ vt eſt alterius cui ꝓporcionatur aliud ſubſtantiuū in genitiuo poſitū qd̄ ſignificat per moduꝫ vt cuius modo modus ſignificādi vt eſt alterius in dictione regente requirit modū ſignificandi vt cuius in dictiōe recta ex quib⁹ cauſaꝉ regimē ſcꝫ poſſeſſiōis pure vꝉ impure Dicꝉ ꝑmo qn̄ ponūtur duo noīa ſubſtantia q: ſi vnū illoꝝ fuerit adiectiuum tunc nō oportet vnū illoꝝ poni in genitiuo ſ; oportet ea conuenire in caſu vt dictū eſt de adiectiuo et ſubſtātiuo. Dicꝉ ſcd̄o ſubſtantiue tenta q: ſi vnū illoꝝ teneaꝉ adiectiue tūc nō oportet ipm̄ poni in gtō vt felix vir Silr̄ ꝓpꝉ illaꝫ. eſto mihi in deum ꝓtectoreꝫ vbi vnū ſbſtantioꝝ ſcꝫ ꝓtectorem nō teneaꝉ ſubſtātiue ſ; adiectiue Senſus eñ ē eſto mihi in deū ꝓtectoreꝫ.i. ꝓtegentē. Dr̄ tertio in eadem oīoe ꝑtiali q: ſi ponaꝉ in eadē oīoe totali q̄ ꝯſtituta eſt ex diuerſis ꝑtialib⁹ tūc nō oportet vnū illoꝝ poni in gtō vt in iſta oīoe. Glo·

ria patri ꝛ filio ꝛ spiritui sācto vbi sbintelligiꝛ hoc vbū sit vt gloria sit est vna ꝑtialis oīo. Silr sit patri ꝛ gloria sit spiritui sancto vbi ponūtur sbstantia ī eadē oīoe totali ꝛ nō ꝑtiali. Dī q̄rto mutuo se determināētia q: vnū illoꝝ debꝫ ꝑcare ꝑ modū vt alteri⁹ ꝛ alteꝝ ꝑ modū vt cui⁹. Dī quīto voce et ꝑcatiōe simlꝛ ꝑpꝛ substātiua voce tm̄ vl ꝑcatiōe tm̄ de quib⁹ nō intelligiꝛ regl'a. Silr nō requiriꝛ q̄ vnūꝫ illoꝝ ponaꝛ in gtō vt mgr̄ nicolaus Sutoꝛ iohannes Papa sixtus vbi est ꝯueniētia adiectiui ꝛ sbstantiui Dī sexto Sine ꝯiunctione media explicite ꝑpter illaꝫ socrates et plato currūt vl implicite ꝑpꝛ illaꝫ ꝑximitas ꝯrietas genus his sociaꝛ vbi causa breuitatis vl causa metri obmittiꝛ ꝯiūctio ꝛ ideo nō oportet q̄ vnū illoꝝ ponaꝛ in gtō Diciꝛ septimo vl aliquo sibi equiualēti ꝑpꝛ illaꝫ petr⁹ cū paulo regnāt vbi illa ꝑpositio assotiatiua scꝫ cū equalet ꝯiunctioni copulatiue Dicitur octauo nō recta ab eodem regente ab eadem parte et ex eadem vi q: si illa duo nomina substantiua regerētur ab eodeꝫ regente ab eadeꝫ ꝑte et ex eadem vi tunc nō oportet q̄ vnū illoꝝ ponatur in genitiuo vt doceo petꝝ grammaticaꝫ vbi illa duo nomiā substantia scꝫ petꝝ et grammaticaꝫ regunꝛ ab vno regente scꝫ ab illo verbo doceo ab eadeꝫ parte scꝫ a parte post et ex eadem vi scꝫ ex vi vehemētissime transitionis quapropꝛ nō oportet vnūꝫ poni in genitiuo. Diciꝛ vltimo nisi alteꝝ illoꝝ possit regē aliū casū a gtō ex speciali vi propter istam vel ꝯsimileꝫ homo hūanitate animal animalitate vbi vnū substantiuoꝝ regit aliuꝫ casum a genitiuo ex speciali vi videlicet ex vi effectus cause formalis. q: est regula in grammatica q̄ omne concretum substantiue vel adiectiue tentum potest regere ablatiuuꝫ sui abstracti ex vi effectus cause formalis ꝑ regulaꝫ alexandri Nomen eis adiunge ꝛc̄. qđ ptꝫ dicendo ille est homo hūanitate. i. ꝑ hūanitateꝫ q: ꝑ dicit circūstanciam cause formalis. Similiter dicēduꝫ est de alijs orationibus cō similib⁹ vt pater est filio vicin⁹ vicino ꝯtrarius hosti et ergo non oportet q̄ vnū ponaꝛ in genitiuo q: vnūq̄dq̄ꝫ regit aliuꝫ a gtō et ex speciali vi. Et scias q̄ nō est opus addere ad regulam ad diuersa ꝑtinentia ꝑpter orationes appositoriales q: ista regula non peccat ꝯtra appositionē ꝫ potius cōtra istud dictū qđ sbm magis cōmune exercit officiuꝫ nominis adiectiui qđ est cōtra naturaꝫ nōis substantiui. Nec oportet addi ꝑpter illaꝫ simon petrus vl marcus tullius q: ibi cōmittiꝛ eclipsis ꝑ subtractionē alicui⁹ dictiōis q: ibi subintelligiꝛ hoc ꝑticipiuꝫ vocat⁹ vt Simon. s. vocatus petrus ꝛ marcus. s. vocatus tullius vbi vocat⁹ habet ntm̄ apparteante et ntm̄ app⁹ quemadmoduꝫ suuꝫ verbum vocor a quo descendit.

Contra regulam arguit̄ p̄mo sic Duo nomīa substātiua possunt ꝯgrue cōstrui adinuicē sic ꝙ neutrū illoꝝ ponatur in genitiuo ergo contra conclusionem Añcedēs probatur quia adiectiuuȝ et substantiuū congrue possunt construi adinuicem sic ꝙ neutrum ponatur in genitiuo ergo etiam duo nomina substantiua tenet consequentia qꝛ maioꝛ est ꝯuenientia inter duo substantiua ꝙ̄ inter adiectīū et substantiuuȝ qꝛ illa plus ꝯueniunt que ꝯueniunt spetie et differunt numero ꝙ̄ que differūt specie et numero simul Dicenduȝ licet duo nomīa substantīa plus cōueniunt quantum ad essentiam non tamen plus ꝯueniunt ad vnionem eoꝛum adinuicem . Vel aliter dicitur licet inter duo nomīa substantiua sit maioꝛ ꝯuenientia similitudinis non tamen est inter ea maioꝛ conuenientia propoꝛtionis.

Secundo arguitur. Illa est congrua aīal hō et tñ ponuntur ibi duo nomina substātiua quoꝝ neutrum ponitur in genitiuo. Et si dicat̄ ꝙ regula intelligitur de oīoe simpliciter ꝯgrua vl' de ꝯstructilibꝰ dependentiam adinuicem habentibus modo p̄sens oratio nō est simpliciter congrua sed figuratiue scȝ ꝑ appositionem admittitur.

Contra. Ista est simpliciter ꝯgrua ğ nō figuratiue qꝛ ipsa equalet vni oīoni mētali simplicit̄ cōgrue ğ ipsa est simplicit̄ ꝯgrua tenet ꝯña qꝛ bene sequit̄ ista oīo vocalis suboꝛdinat̄ vni orātioni mētali simpl'r ꝯgrue ergo ipsa est simplicit̄ congrua quia equiualet huic animal qđ est hō Modo ista secūduȝ oēs grāmaticos est simpliciter cōgrua. consequētia ꝓbatur ꝑ arestotelem primo piarmenias. Ubi dicit sunt ergo ea q̄ sūt in voce earum que sūt in aīa passionū note.i.signa. Dicendū ꝙ lcȝ ista oratio aīal homo equalet vni orationi mētali simplicit̄ ꝯgrue quantū ad fcatum non tamē quātuȝ ad modū significandi. Vl' dicit̄ licet equiualet materialiter solum nō tamē formaliter qꝛ sicut ista vocalis aīal hō tenet aliqđ incōgruitatis. Ita et sua mētalis tenet aliquid incōgruitatis ⁊ sic ista aīal qđ est homo nō est directe eius mentalis

Tertio arguit̄. Illa est congrua doceo petrū grammaticā vbi ponūtur duo noīa sbstātiua et neutꝝ illoꝝ ponit̄ in genitiuo qꝛ ābo sūt acti casus Dicēdū ꝙ hoc nō est ꝯtra regulā qꝛ regula intelligitur dūmodo ambo substātiua nō regūtur ab eodeȝ regēte ex eadeȝ ꝑte et ex eadem vi mō hic ista duo noīa sbstātiua acti casus regūt ab eodeȝ regēte scȝ ab illo v̄bo doceo ⁊ ex eadē vi videlcȝ ex vi vehemētissie trāsitiōis

Quarto arguit. Ista admittit ꝯgrua de⁹ de⁹ me⁹ vbi ponũtur duo noīa sb̄stantiua et tñ neutꝝ illoꝝ ponit in gtō Dōm ꝙ ibi nō ponũt duo noīa sb̄stātiua ꝫ solū ponit ibi vnū sb̄stantm̄ geīatuꝫ siue vn⁹ noīatiu⁹ bis recept⁹ ꝓpter maiorem exclamationē faciēdam ad incitandū affectum exclamātis vl' dr ꝙ regl'a intelligit dūmodo ista sb̄stātiua pertinent ad diuersa modo in prefata oīoe non est diuersitas.

Quito arguit. Ista ē ꝯgrua cibauit eos ex adipe frumenti et de petra melle saturauit eos vbi ponunt plura sb̄stātiua.s.petra et melle q̃ꝝ neutꝝ illoꝝ ē gtī casus ꝫ ambo sūt ablti casus Dōm ꝙ regl'a intelligit dūmodo talia sb̄stātiua ponũtur in eadeꝫ oīoe ꝑtiali. Sꝫ ista noīa sb̄stātiua nō ponũtur in eadem orōe ꝑciali ꝫ bñ totali qꝛ illō sbm petra regit ab illa ꝓpositione de ꝑ reglāꝫ alexādri hos casus de pre corā Sꝫ hoc sbm ablti casus scꝫ melle regitur ab illo v̄bo saturauit ex vi effectus cause material' vel ex vi effectus cause efficientis

Sexto arguit. Ista ē ꝯgrua hec sit mihi lucro vbi ponũt plura sb̄stātiua q̃ꝝ neutruꝫ ponit in gtō ptꝫ de se. Dōm ꝙ regl'a intelligit dūmodo talia sb̄stantiua nō regũtur ab eodem regente. mō hec sb̄stantīa regunt ab eodem regēte.s.ab illo v̄bo sūt inquātuꝫ importat acq̄sitiōꝫ ꝑ reglāꝫ alex. verbo sepe duos ꝛc̄. Sil'r dōm est de ista. ditior auro salomōe vbi isti ablti regũt ab isto noīe ꝯpatiui grad⁹ scꝫ ditior ab eadē pte.

Septima regula grāmaticalis

ē ista. Q ꝙ q̃ncunqꝫ in aliq̄ oīoe ponũtur duo verba sine coniunctione media quoꝝ vnum est ꝓhereticū tunc alteꝝ illoꝝ debet poni in infinitiuo Exemplū volo legere vñ vers⁹. Si uerbum verbo simul coniunges in vnum Tunc reliquum quinti debet esse modi.

Exempla:
- Volo legere
- Cupio discere
- Desidero videre
- Gliscо comedere
- Appeto currere
- Doceo scribere

Pro maiori intellectu istius regule est sciendū p̄o ꝙ veritas hui⁹ regl'e ptꝫ ꝑ p̄iscianū scdo mīoris dicēteꝫ ꝯiungit aūt infinitiu⁹ frequēti⁹ volūtatiuis verbis q̄ greci

verba pheretica vocant vt volo legere cupio discere etc. videtur aūt et alijs vbis coniungi vt video legere audio pulsare Cui⁹ rō est ista videlicz quare verbum pheretĩcū vult construi cum infinitiuo qz verbum pheretĩcū sĩcat motū anime ex electione procedētem qui mot⁹ desiderat finiri p actū sĩcatuz p infinitiuū q̄ habz se p modū determinati z fixi. qz infinitiu⁹ inter ceteros modos ē magis materialis dicēs rem vbi absolute absqz inclinatione ad sbaz determinatā q̄ propter se habet per modū fixi et determinati in ordie ad vbuz pheretĩcū ipsum specificans et determinans.

Sciendū secūdo. Qz verbū est duplex. s. pheretĩcū et nō pheretĩcū. vbuz pheretĩcum est verbū sĩcans actū anime interiorē cgnoscitiū ex electione siue per modum voluntatis siue desiderij. Dicit notant sĩgnificans actū anime ppt illa verba pcutio ambulo curro et psimilia de quibus nō intelligitur regula qz nō sĩcant actū anime sed actus corporis. Dicit notanter actū anime interiorem ppt actus exteriores ipsius animevt video audio Dicitur notanter cognoscitiū ex electione ppt hoc verbū nutrio vel digero. Vñ duplices sunt act⁹ anime scz cgnoscitiui et nō cgnoscitiui. Actus anime cgnoscitiui sunt quos anima cgnoscit se facere vt sunt velle intelligere rōcinari specular et psimilia Sz nō cgnoscitiui sunt q̄s anima nō cgnoscit se facere vel quos facit sine aduertentia boc ē qui act⁹ nō sunt sb imperio volūtatis vt nutrire digerere et psimiles actus qz siue aliq̄s vult siue nō vult eque bene fit digestio vl' mutatio augmentatio vl' diminutio et ergo solū illa sunt verba pheretica que sĩcāt actū soluz procedentez ex volūtate vt sunt appeto. volo. cupio. desidero. glisco. Sz vbuz nō pheretĩcū est vbuz nō sĩcās actū anime interiorē cgnoscitiū ex electione siue p modū desiderij vt sunt curro sto video lego et consimilia.

Sciendū tercio. Qz triplicia verba reperiūt construi cū infinitiuo. Nā quedam sunt verba que cstruūtur cū infinitio sine mediatiōe actī vt sunt vba absoluta et similiter verba que enumerat alex. ibi Verba que sunt. etc. Alia sunt verba que reperiunt cstrui cū infinitio mediāte actō vt sunt vba que aliquātulū sunt vehemētissime trāsitionis vt dico video mādo intelligo pcipio etc. Alia reperiūt vba que possūt cstrui cū infinitiuo mediāte actō vl' sine actō vt sunt vba pheretica vt appeto legē desidero vinū volo legē etc. His psuppositis sit hec

Conclusio responsalis qz quan

docūq₃ in vna et eadem oratione partiali ponūntur duo v̉ba sine ꝯiunctione media explicite vl' implicite vel aliquo sibi equiualente et dūmodo: neutꝝ eoꝝ tenet restrictiue in oɫoe simpliciter ꝯgrua quoꝝ vnū est ꝓhereticū tūc alteꝝ illoꝝ debet poni in infinitiuo Dicitur notanter in vna ⁊ eadem oratione partiali ꝓpt' illam venite exultem⁹ et simili ꝓpt' illam venite adorem⁹ vbi ponūtur duo v̉ba sine cōiunctione media quoꝝ neutrum ponitur in infinitiō. Sꝫ quis hoc nō est contra regulam que intelligit quando talia verba ponūtur in vna et eadem orotione partiali Modo sic non est hic quia oratio valet tantum. vos venite. nos exultemus vbi sunt diuerse orationes partiales. Dicitur sine cōiunctione media explicite quia si cōiunctio mediaret expresse inter duo verba tūc nō oportet alterum illoꝝ poni in infinitiuo vt iohannes legit et proficit. Dicit implicite ꝓpt' illam vel consimilem iohannes scribit legit cātat vbi subintelligitur ꝯiunctio. Dicit vel aliquo sibi equiualente propter illam iohannes legit cum proficit vbi illa prepositio cuꝫ equiualet coniunctioni copulatiue. Dicitur in oratione simplicit congrua ꝓpter illam vl' consimilem Ego lego vbi ponūtur duo v̉ba sine coniunctiōe media quoꝝ neutruꝫ ponitur in infinitiuo Sꝫ hoc est contra regulā que intelligitur de oratione simpliciter congrua. Modo presens oratio non est simpliciter congrua sed admittitur per appositionem communiter dictaꝫ. Dicitur vltimo quorum vnum est prohereticum ad denotandum ꝙ regula solum veritatem habet de verbis prohereticis propter excludere illas orationes percutio scribere. video legere. audio scribere. Dicebat etiaꝫ notanter dūmodo neutrum eorum teneatur restrictiue q2 si vnuꝫ illoꝝ teneatur restrictiue tunc non oportet ꝙ alteꝝ illorum ponat in infinitiuo vt dicendo sortes qui currit mouetur vbi hoc verbū currit restringitur per hoc relatiuum qui.

Contra regulā arguit p̃mo sic

Verbū ꝓhereticuꝫ non potest construi cum infinitiuo ergo male dicitur in regula quādocunq₃ in aliqua oratiōe ponūtur duo v̉ba quoꝝ vnū est ꝓhereticū Añs ꝓbatur q2 omne v̉buꝫ est dependēs ꝫ infinitiū⁹ p̃ ceteris verbis magꝫ fcat ꝑ modū dependentie ḡ non potest ꝯstrui cū alio v̉bo. maior ptꝫ q2 oīe v̉buꝫ fcat ꝑ modū fluxus et fieri. mō fluxus et fieri est ipsi⁹ depēdentie. mior ꝓbat q2 infinitiu⁹ ē mod⁹ ꝯfusus infinit⁹. modo ꝯfusū ⁊ infinitū nō p̃t determinare finitū ⁊ certū ꝫ potius ecōuerso. Dōm ē ꝯcedēdo maiorē Sꝫ ad miorē dī ꝙ infinitiu⁹ capit dupliciter. vno mō inq̄ itū dicit actū q̄ ꝯpat

ad sbstantiã appri indeterminataz hoc ẽ inquãtuz infinitiu⁹ dicit incli
nationẽ indeterminatã siue infinitã ad sbstantiaz extra appri ꝛ sic
infinitiu⁹ dr̃ confusus nõ determinando actum confusuz verbi ꝓ
heretici. Alio modo capitur infinitiu⁹ inquãtuz dicit speciale sig-
nificatuz distinctuz ab aliis modis hoc est inquantuz infinitiu⁹ cõ
patur ad alios modos respectu quoꝝ aliqd speciale importat per
modum rei fixe et determinate ratione cuius habet determinare cõ
fusum actũ verbi proheretici hoc est actum voluntatis vel deside-
rij cum quo facit idem in numero

Secũdo arguit. Infinituz nõ habz determiare finitum ſ; potius ecõnerso Sed infinitiuus modus est infinitus siue incertus ergo non habet deter-minare verbum finiti modi scz indicatiui. Dõm est ꝙ solutio isti⁹ argumenti patet ex solutione precedentis argumenti Vnde infi-nitiuus licet sit infinitus siue incertus quantum ad suum modum significandi scz ad nũerum et personam. tamẽ est certus et finitus quantum ad suum significatum speciale quod habet distinctum contra alios modos.

Tercio arguit. Illa ẽ cõgrua. rogo fac ignez vbi ponuntur duo verba et tñ neutꝝ illoꝝ ponitur in infinitiuo. Añcedens ꝓbatur pro prima parte q2 illaz oõz et ꝯsimilem ponit priscian⁹ ꝑmo minoris. vbi dicit iubeo facias ignem precipio legas libꝛuz vbi tamen nullum illoꝝ ponit in infinitiuo Dõm ꝙ licet iste oões vocaliter nõ reddantur con-grue tamẽ ꝓpter breuitatem et per subintellectionez illius signi ꝙ vel vt reddantur congrue vt dicendo iubeo legas libꝛuz .i. iubeo vt legas libꝛũ. rogo fac ignẽ .i. rogo vt facias ignez Etiã pt dici li cet neutꝝ illoꝝ ponat in infinitio tñ vbuz optatiui modi resolui pt in vbũ infitiui mõi vt iubeo facias ignẽ .i. iubeo te facẽ iguem.

Quarto arguit. Ista est congrua presta q̃sum⁹ vbi ponũtur duo vba quoꝛuz neutꝝ ponitur in infinitiuo qd ptz de se. Dõm breuiter ꝙ non est ꝯ tra reglaz q2 regula intelligit qñcunqz ponũt duo vba in eadẽ oõ ne ꝑtiali q̃ꝝ vnũ ẽ ꝓhereticũ tũc alteꝝ illoꝝ debz poni in infinitio modo sic nõ ẽ hic. q2 oõ valet tñ tu presta nos q̃sumus vbi ista v ba ponunt in diuersis oõnib⁹ ꝑtialibus. Silr̃ est dicẽduz de istis venite exultem⁹ .i. vos venite nos exultem⁹ Similit venite ado-remus et sic de cõsimilibus oõnibus pariformiter est dicenduz

Quito arguit. Illa ẽ ꝯgrua ago lego vbi ponũt duo vba sine ꝯiũctiõe media ꝛ tñ

neutrum illorum ponitur in infinitiuo Confirmatur illa admittitur plato q̄ studet philosophatur et tamē neutrū illorum verborum ponitur in infinitiuo vt de se patz Dicenduz ad primū q̄ regula intelligitur de oratiōe simpliciter congrua Modo ista oratio ago lego nō est oratio simpliciter congrua sed admittitur per figuraz scz per apposiciōz communiter dictaz Ad confirmationez dicitur q̄ regula intelligitur dūmodo neutrum illorum verborum teneatur restrictiue Sz ibi illud verbuz studet restringitur per hoc nomē relatiuū qui vt oratio valeat tantū plato studet qui philosophatur.

Queritur vtrum ista sit congrua magister erit legere Dicenduz est simpliciter q̄ non Et qn̄ dicitur ibi ponuntur duo verba sine coniunctione media quorum vnū ponitur in infinitiuo ergo videtur q̄ sit congrua per presentē regulaz Dicendum est q̄ regula intelligitur qn̄cuuqz ponuntur duo verba in oratione sine coniunctione media quorum vnū est appreticū tūc vnū illorum debet poni in infinitiuo Modo vnuz illorum verborum nō est appretiū cum quia sum est verbuz substantiuū et nō appreticū ergo cōgrue debet dici magister legit et nō magister erit legere.

Sexto arguitur. Illa admittitur cōgrua vado lectuz venio causa legendi Johānes proficit studendo et tamen nullū illorum verborum ponitur in infinitiuo quia aliqua sūt gerūdia et supīa ergo male dicitur in regula quorum vnū debet poni in infinitiuo Dicenduz est q̄ duplex est infinitiuus scilicz primarius et secundarius Infinitiuus primarius est qui terminatur in e vel in i vt amare vel amari. legere vel legi Sed infinitiuus secūdarius est gerundiū vel supinū quia scdm priscianū gerundiuz nō differt ab infinitiuo nisi per articulū thoy. i. per finalem terminationem Et sic dicendū est licz lectū vel lectu. legendo vel disputādo nō sunt infinitiui primarij sunt tamen infinitiui secundarij et hoc sufficit

Octaua regula grāmaticalis est ista Omne verbū substantiuū vel vocatiuū vel eorum vim habens vult regere et coniūgere similes casus appositum et appositū. Exemplum de verbo substantiuo ego suz homo. exempluz de verbo vocatiuo Ille vocatur iohannes exemplum de verbo habente vim verbi substantiui vt ego sto erectus ille sedet iudex. Exemplum de verbo habēte vim verbi vocatiui vt ille baptisatur iohannes Vnde alexander Sepe vocās verbū sibi vult apponere rectū Et substantiuū vel quod vim seruat eorum Mox consiles debet coniungere casus Copula. personam dum pertineant ad eandem.

Ratio regule est ista. Quia verba substan-tiua vel vocatiua vel eoꝝ vires habentia de suo modo ſcandi essentiali inquantū sunt v-ba personalis ntm̄ appn requirunt per regulam alexandri. Vult intransitio ⁊c. Sed q² ista verba ſcant actū generalem et cōfusum ratione cuius requirit casum app' rectum specificātez illum actuz generalē siue cōfusuz Et q² casus app' rectus non soluz respicit sig nificatū verbi substantiui Sed etiam respicit casum appn rectum quapropter vult ꝯuenire cuz precedenti casu sic ꝙ v̉buz substanti uuz vl' vtm̄ vl' eoꝝ vim habēs reqrit pares casus, ⁊ hoc idez po-ssit dici de breuioribus verbis quia verba substātiua vocatiua vel eoꝝ vires habentia includūt in se duo. ṕmo personalitatez finitaz ratione cuius requirunt nominatiuū appn. scdo inquantū sunt v-ba substantiua vl' vocatia ſcantia actū generalez specificabilē per vnūqdqꝫ ens si est v̉buz substantm̄ Vel ꝑ vnūqdqꝫ nomē ꝓpriuz si est v̉buz vtm̄ ⁊ sic requirūt casū app' specificātez ꝯfusiōz illi' act'

Sciendū primo. Q² verbuz substantiuuz est qd̄ ſcat actū generalem ꝑ modum fluxus et fieri determinātis a substātia specificabilē ꝑ ens cuiuslibz ꝑdicamenti vt sum homo sū long' sum filius sū albus sum niger ⁊ sic de alijs In qua quidez diffinitione dicit̄ qd̄ significat actū ge-neralem ꝓpter verba adiectiua que significāt actū specialez vt sūt amo lego, sto curro ⁊c. Dicit̄ ꝑ modū fluxus et fieri vbi tangit̄ mo dus significandi essencialis et specificus qui cōuenit verbo substan-tiuo et omnibus alijs v̉bis Dicit̄ specificabilē ꝑ ens cuiuslibet ꝑ-dicamenti ꝓpter verba vocatiua que nō ſcant actū specificabilem per quodcunqꝫ ens sed solum ſcant accū tantum specificabilem per propria nomina.

Contra. Hoc verbū suz non ſcat ꝑ modū fluxus et fieri ergo diffinitio predicta mala Añcedens probat̄ quia hoc v̉buz substantm̄ scz suz a nullo fluit sed omnia alia fluūt ab eo ergo male dicit̄ ꝙ ſcat ꝑ modū fluxus et fieri Dicendum ad ꝓbationē añcedentꝫ ꝙ licet hoc v̉bum substantm̄ scz sum nō ſcet ꝑ modū flux' fluentis. ſcat tamez ꝑ moduz flux' staturientis q² ab ipso omnia verba substantiua staturiunt et emanant et hoc sufficit Sed verbum substantiuum secundum pe. he Est qd̄ significat meram substantiam precise et eodem modo sicut pronomen quia sicut pronomē significat substantiaz hoc ē per modum substantie habitus et quietis determinabilis per alterum vnumquodqꝫ Ita etiam verbum substantiuuz ſcat actum generalem specificabilem

p quelcunqꝫ actū specificabilez cuiuslibꝫ v̈bi adiectiui. vt amo id ē sum amans. lego. i. sum legens transio. i. sū transiens ⁊ sic de alijs Et sic p₃ q sic nō dicit omnimodā silitudinez sed aliqualem

Contra arguit̄. Quicquit nō ſcat substantiaz sed actum nō ſcat meram substantiā eodez mō sicut ꝓnomen. ſ₃ v̈buz substantiū ſcat actuz vt patet ex ei⁹ diffinitiōe supi⁹ posita ergo male dicit̄ q ſcat substantiam sicut ꝓnomen Dicēduz q v̈buz substantiū nō ſcat substantiam capiēdo substantiaz specialiter ꝓ ut distinguit̄ contra accidens sed v̈buz substantiū ſcat substantiaz pro ut substantia capitur ꝓ essentia qꝛ verbū substantiū importat substantiaz siue essentiaz omniū v̈boꝝ adiectiuoꝝ et sic substantia capitur generaliter vt nō distinguitur cōtra adiectiū vl̕ accidens Alio modo v̈buz substantiū est qd̕ ſcat actuz puꝝ primo in natura sb̄stantie reptuz qꝛ quicq̄d nobis in natura substātie apparet hoc est eē qd̕ ſcat ꝑ v̈buz sb̄stantiū sc₃ suz in quātuz est illō eē in fluxu et fieri ⁊ illō eē p̄supponūt oīa v̈ba adiectiua qꝛ currere legē studē sedere ⁊ sic oīa ista p̄supponunt esse.

Querit̄. Quot sūt v̈ba substētiua dicēduz q tria vn̄ grecista Ars substātiua tria fert tantūmodo verba Sū fio existo nil amplius addo Et hoc p₃ per sufficiētiaz qꝛ oīe v̈buz substantiū est specificabile ꝑ vnūqdꝙ vl̕ g̊ est specificabile in ratiōe materie et sic est fio vl̕ in ratiōe forme sic ē sū vl̕ in ratiōe totius ꝯpositi sic est existo. i. ex istis sto sc₃ ex materia et forma Vl̕ sic qꝛ omne verbū sb̄stantiū ē specificabile ꝑ vnūqdꝙ ens vl̕ in rōne ꝓncipij vl̕ pncipiati Si est rōne pncipiati sic est existo Si in rōne pncipij hoc est dupliciter vl̕ in rōne ꝓncipij formalis sic est sum vl̕ materialis sic est fio Et dicit̄ v̈buz substantiū a v̈bo substo as are qꝛ substat omnib⁹ v̈bis adiectiuis in resoluēdo vt scribo. i. suz scribens studeo. i. sum studēs vel dicit̄ a substātio as are. i. essentiaz dare qꝛ dat essentiā oīibus alijs verbis adiectiuis et sic hoc v̈bum sum solū est substantiū vt substantiū dicit̄ a substātio as are qꝛ hoc eminēter p̄ ceteris v̈bis substātiuis dat fundamētuz v̈bis adiectiuis que presupponūt ſcatum huius verbi sum quod est esse

Sciēduz scd̄o. Q v̈buz vtū est qd̕ ſcat vocatiōē ꝑ modū nominatiōis vt vocor michael vbi hoc v̈buz vocor ſcat vocationē ꝑ modū nominationis cuius ratione requirit specificari ꝑ ntīm app̕ sc₃ ꝑ ntīm nois ꝓprij

Cōtra istā diffinitionē Arguit̄ p̄mo sic Si illa diffinitio esset vera sequeret̄ q hoc v̈buz voco eēt

vtiũ qꝛ etiam ſcat vocationem vt ex eius impoſitione liquet Dicendũ ꝙ lꝫ hoc verbuꝫ voco ſcat vocationẽ ꝑ modũ tranſeuntis in alteꝝ ratione cuiꝰ regit actiũ apartepoſt vt dicendo vocetis iohannem non tamẽ ſcat vocationẽ ꝑ modũ nominationis ratione cuius haberet ſpecificari appꝰ ꝑ ntiũ nominis proprij.

Secundo arguit. Hoc verbum clamor ſcat vocationem ⁊ tñ non regit ntiũ nomis proprij apartepoſt Sꝫ abltiũ mediãte prepõne a vel ab vt dicendo clamor a petro Dicẽduꝫ negando cõſequentiaꝫ qꝛ licet hoc verbuꝫ clamor ſcat vocationem ꝑ modũ paſſionis illate ab altero nõ tñ ſcat illam vocationẽ ꝑ modũ nominationis quod requiritur ad naturam verbi vocatiui.

Alio modo verbuꝫ vocatiuum ſcdm priſtianũ ſic diffinitur ꝟbuꝫ vtiũ eſt quoddã generale ſpecificabile per ꝓpria nomĩa tantũ .i. ꝟbuꝫ vtiũ eſt qđ ſcat actũ ſpecificabilem tñ ꝑ ꝓpria nomĩa vt dicẽdo vocor michael dicor ambroſiꝰ ⁊ ĝ dicit priſtianꝰ ꝙ ꝯgrue dicit vocor tulliꝰ vł cicero Sꝫ incõgrue dr vocor hõ aĩal. Ex qbꝰ pꝫ ꝙ ꝟbuꝫ vtiũ ſolũ vult ſpecificari appꝰ ꝑ ntiũ nois ꝓprij

Querit. Quot ſunt verba vtĩa Dicenduꝫ ꝙ quiqꝫ ꝟꝰ Quiqꝫ vtĩa dicas tantũmodo verba Nuncupor appellor noĩor vocor ãꝫ dicor Quoꝝ ſufficientia ſic hẽtur qꝛ oĩe ꝟbuꝫ vtiũ importat vocationẽ ꝑ moduꝫ nominatiõis vł importat võtioneꝫ a remoto vł a ꝓpinquo Si a ꝓpinquo hoc eſt tripliciter vł magꝭ tẽdit ad intra vł ad extra vł a medio modo ſe habente Si ad intra ſic ẽ dicor Si ad extra ſic eſt vocor Si a medio modo ſe habẽte ſic eſt nomior Si a remoto hoc eſt dupliciť vł magis tendit ad intra ſic ẽ nũcupor .vł magis tendit ad extra ſic eſt appellor.

Contra regulam Arguiť ꝓmo ſic Si ꝟba ſbſtantiua regerẽt ntiũ appꝰ tũc etiã ꝟba adiectiua pñt regẽ ntiũ appꝰ qꝛ ſubſtãtina ꝟba includũtur in ꝟbis adiectiuis ĝ ſicut iſta eſt ꝯgrua ſũ petrus ſũ hõ Sic etiã iſta Amo petrꝰ. ꝁ qꝛ iſta amo petrꝰ nõ ꝯmuniter admittiť ſicut iſta ſũ petrꝰ ĝ male dictũ eſt in ꝑncipio regľe ꝙ ſolũ ꝟbuꝫ ſubſtantiũ vł vtiũ vult regẽ ntiũ appꝰ Dõm eſt ꝙ nõ et ratio eſt qꝛ quãdo ꝟbuꝫ ſubſtãtiuuꝫ expſſe poniť taliter ſcat actũ generaleꝫ qui requirit ntiũ appꝰ ſpecificantẽ iſtum actum generalem Sꝫ iſtud generale incluſuꝫ in verbis adiectiuis hoc eſt iſte actꝰ generalis incluſus in verbis adiectiuis ſpecificať

p significatū vbi adiectiui ita q nō adeo liber est in adiectiuo verbo incluso sicut est qn̄ expresse ponitur et ergo nō indiget tūc specificari p ntīm̄ app⁹. Etiaz potest dici licet verbū adiectiū nō potest regere ntīm̄ app⁹ inquantuz est adiectiū tamē inquantū participat naturam siue vim verbi substantiui bene potest regere nominatīm̄ apartepost, et hoc maxime tenet veritatem de verbis neutralib⁹. absolutis et passiuis.

Secūdo arguit. Eadē est natura vl' essentia que importat p noīatīm̄ et suū obliquū ergo si verbū substātiuuz vult regere ntīm̄ appn et app⁹ ergo etiam regūt obliquos istius no'ninati ante et post tenet ꝯsequencia qꝛ idemptitas in causis arguit idēptitatez in effectibus. Ex q̄ eadem est ratio recti et obliqui primo periarmenias ergo si nomiatiu⁹ regit app⁹ a verbo sbstantio g̃ etiam obliqu⁹. Dōm negādo cōsequentiam et ratio est. Quia licz eadem sit ratio siue natura recti et obliqui quātuz ad fcatuz. non tamē quātuz ad modūsignificandi qꝛ alius est modussignificandi recti et alius est modussignificādi obliqui. qꝛ dicit arestoteles ibidem q cathonis est vel nō est nō fcat vex neqꝫ falsum qꝛ est incongrua oīo. mō vex et falsum p̄supponūt ꝯgruum. Vel potest dici q exquo verbuz substantiū fcat actum generalem qui requirit nominatīm̄ app⁹ specificantem actū generalem qui nomiatiu⁹ app⁹ rectus nō solum respicit significatum verbi substantiui qd spetificat. sed etiam respicit casum aparteante locatum ergo specificans apartepost debet poni in eodem casu in quo ponitur casus aparteante constructus.

Tercio arguit. Si regula esset vera sequeret q illa essꝫ ꝯgrua petre sis iuste. qꝛ ibi vbuz substantiū habꝫ siles casus appn ⁊ app⁹. Sꝫ q sit incōgrua patet intuenti qꝛ vocatiu⁹ nō potest regi appn nec app⁹ exquo ponitur absolute scdm florīstam dicentez. Accipias quintuz tu quēlibet ergo solutū. Et nō dicat q ab vlla parte regatur. Dōm q ipsa est incongrua qꝛ vocatiuus non potest app⁹ regi hoc est cōstrui app⁹ quia vocatiuus importat excitationez. modo excitatio habet fieri aparteante siue in principio et non app⁹ siue in fine et ergo debemus dicere petre sis iustus et non petre sis iuste.

Contra. Dicēdo petre sis iustus ibi adiectiū et sbm discōueniūt in casu⁹ qꝛ adiectiū scꝫ iustus est nti casus et substantiū scꝫ petre est vocatiui casus Dicenduz petrus non habet substantiuū expressum ꝫ subintellectum in isto verbo substātiuo secunde persone vt petre sis iustus .i. petre, tu sis iustus et sic

patet q petre nō est sbstantiuuū huius adiectiui sct iustus. vl' dicendum est ad principale argumētuz q regula habeat intelligi q verbuz substātiuuz vult habē siles casus ante ꝛ post nisi ibi sit specialꝭ ratio impediens que immediate est dicta ante replicam.

Quarto arguit. Iste oōes sunt ꝯgrue et admittunꝭ. Sum hic sum in scolis. deus est magne virtutꝫ vbi ponitꝭ vbuz sbm ꝛ tamē nō habꝫ similes casus ante et post ergo ꝯtra regulaꝫ Dōm scdm aliquos q regula habet veritatem exceptis sex casibus Dicunt enim moderni q sex modis fallit q verbum sbm non habꝫ similes casus appn et appꝰ Primo quando nihil sequitur post verbuz substantiuum vt deus est. Secundo quando post verbum substantiuum sequitur aduerbium loci vt sum hic sum ibi. Tercio quando post verbum substātiuum sequitur aliquis casus mediante prepositione vt sum in domo sum in scolis Quarto qñ vbuz sbm denotat ꝑtinentiaꝫ vt equꝰ est iohannis equus est mihi. Quīto qñ vbuz substantiuuz ꝯstruitꝭ cū genitiuo nominis proprij loci minoris vt ego sum rome. sum bamberge sum zcuickauie. Sexto quando verbum substantiuuz regit genitīm ex vi demonstrationis essentie vt deus est magne virtutis In quibus omnibus verbuz substantiuuz nō habet similes casus ante et post. Illo tamē non obstante dicitꝭ q in predictis oōnibus lcꝫ explicite nō habꝫ similes casus tñ implicite Etiam intelligitur regula q vbuz sbm inqñtuz sbm sub idemptitate signi reqrit similes casus ante et post. Et ḡ dicunt alij q verbuz substantiuū sꝑ copulat similia sb signo idemptitatꝭ Et si petatꝭ quare tunc alexander dicit sepe vocaus verbū dicūt ipsi q dicit sepe ꝓpꝭ infinitiū vbi substātiui q aliqñ requirit actiū appn et appꝰ vt diligo iohannem volentē esse studiosuz vl' etiam dtiū vt placet huic esse ꝓbo. et sic ptꝫ q verbū substantiuū requirit similes casus ante et post.

Quito arguit. vbū vocatiū nō vult specificari ꝑ ntiū appꝰ ḡ male dictū est in diffinitione vbi vti q vult specificari ꝑ ntiū appꝰ. Añs ꝓbatur qꝛ si vbum vtiū specificaretꝭ ꝑ ntiū appꝰ. vl' ergo ꝑ quēlibꝫ ntiū vl' ꝑ aliquē et aliquē nō. Nō ꝑ quēlibꝫ qꝛ dicit pristianꝰ nemo dicit ego vocor hō vl' aīal. Nec aliquē ꝛ aliquē nō qꝛ nō ē maior racio de vno q̄ de alio Dōm negādo ꝯñaꝫ. Qꝛ vbuz vtiū solū vult specificari ꝑ ntiū nomis ꝓprij appꝰ et nō per nominatiū nominis appellatiui et sic patet q nō per quemlibet ntiū specificatur.

Contra. Verbū vtiū ꝑt specificari ꝑ ntiū nominis appellatiui ergo contra solutionem. Añs ꝓbatꝭ qꝛ

vbicunq3 est idem principiũ constrictionis ibi est eadem ↄstructio Sed in verbo vocatiuo et substantio ẽ idem principiũ ↄstructiõis ergo est eadem ↄstructio. Maior ptꝫ qꝛ idemptitas in causis arguit idemptitatem in effectibus. ꝫ minor ꝓbatur qꝛ in verbo vtõ ⁊ substantiuo est idem modus vnitiu9 aliquoꝝ ad inuicem sed verbuꝫ substantiũ pt app9 specificari p ntm̃ nomis appellatiui ergo et verbum vocatm̃ qꝛ nõ videt maior ratio de vno quam de alio. Dõm est negãdo añs. Et qñ dꝛ vbicũq3 ẽ ideꝫ pncipiuꝫ ↄstructiõis ibi ẽ eadem constructio. Dõm ꝙ veꝝ est loquẽdo de principio generali nõ aũt veꝝ est loquendo de principio speciali. Vñ sciendũ est ꝙ in vbo vtio intelligũtur duo. Primũ est generale scꝫ modus vnitiuus aliquoꝝ ad inuiceꝫ sub signo idẽptitatꝫ rõe cui9 mõi vnitiui tã vbuꝫ substantiũ ꝙ̃ vtm̃ reqrit specificari p ntm̃ app9 qꝛ iste mod9 vniti9 ẽ vbo substãtiuo ⁊ vtõ ↄuis. Scdm ẽ speciale scꝫ modus vnitiu9 sb rõe nomiationis rõe cui9 vbuꝫ vtm̃ distiguit a vbo substãtiuo reqrens specificari p ntm̃ nois ꝓꝑij p modũ nomiationis.

Sexto arguit. Qñ pctat. quõ vocat hoc aĩal demõstrando piscẽ. Rñdetur ꝙ hoc animal vocatur anguilla vel piscꝫ ⁊ si querat quõ vocat ille piscis rñdetur ꝙ ille piscis vocatur carpo vł luceus ⁊ si querat quõ vocat hec herba rñdet hec derba vocat caulis vel ruta. Silr si queratur quõ vocat hec arbor rñdetur hec arbor vocat pirus pom9. Que omnes respõsiones sũt bone et tamẽ verbũ vtm̃ ibi nõ specificat p ntm̃ nois ꝓꝑij app9 ꝫ p ntm̃ nois appellatiui ꝗ contra supi9 dicta Dõm ꝙ omẽs iste respõsiones hñt modũ singularis qꝛ inferius sicut homo ↄpatuꝫ ad suũ supi9 habet modũ ꝓprie qualitatis ⁊ inferius vt species ↄpata ad sua indiuidua habet modũ appellatiẽ qualitatis Qua propter dicũt loyci ꝙ spẽs specialissima ẽ athoma .i. indiuisibilis et dicũt ꝙ duplex est singłare scꝫ singulare singularitate nature scdm quã illa ẽ singłaris hõ est species. Aliud est singulare singularitate suppositi siue indiuidui scdm quã illa est singłaris Sortes currit ⁊ sic est dicendũ finalit ad argumẽtuꝫ Qꝛ iste rñsiones facte ad illas introgatiões hñt modũ singłaris siue indiuidui hoc ẽ hñt ratiõeꝫ nominis ꝓꝑij. Ad ista interrogata qꝛ pauca habem9 indiuidua extra rationales creaturas. et ergo introgans q̃rit de illł respõsinis sub ratione ꝓꝑij nois et nõ appellatiui ꝛc.

Vna regula grãmaticalis ẽ ista. Qꝛ ↄiũcũo copulatiua et disiũctiua volunt ↄiungere similes casus ante et post. Exempluꝫ petr9

D 6

et iohannes. Unde alexander Jungere consimiles debet cōiunctio casus. Jungit diuersa coniunctio significata.

Exempla
Seruus et ancilla dormiunt
Plebanus et rusticus ludunt
Equus et asinus saltant
Sortes et plato philosophantur
Phebus et luna micāt
Thaurus vel equus arat
Magister vel scolaris cantat

Pro maiori regule declaratiōe

Est sciensū pmo q cū ɔiunctio sit psoōnis fcans p moduz coniungentis potest accipi dupliciter. Uno modo secundum suum modū significandi essentialem et specificum inquantum significat per modum coniungentis et sic coniunctio est indifferens ad cōiungendum non solum nomina ɔnomina participia sed etiā alia scz verba et aduerbia sic ergo eam considerando coniunctio habz modum generalem coniungendi quecunqz. Alio modo ɔsideratꝛ secundum suum modū significandi accidentalem inquantum contrahitur modus ɔiungentis per has differētias scilicz copulatiua disiunctiua. Sic eam considerando vult coniungere similes casꝰ ante et post respectu alicuius tercij. Quia cōiunctio copulatiua vl' disiunctiua de sua natura dicit vnionem extremorum adinuicez respectu alicuius tercij Ideo debet se tenere in vnione idemptitatis respectu tercij cum vtroqz extremo casuali ꝛ qꝛ ista extrema casualia que coniungit habent eundem modum construendi ab eadem parte et ex eadem vi respectu tercij ideo ista extrema casualia debent esse similia. Scias tamē q cōiunctio copulatiua et disiūctiua volunt ɔiungere siles casus sed differenter. Quia coniunctio copulatiua ɔiungit similes casus respectu alicuius tercij pluralis nūeri vt sortes et plato disputant Quia ɔiūctio copulatiua habet se ad modū tocius integralis ad cuiꝰ esse requiritꝛ pluralitas partium. Quia scdm pristianū coniunctio copulatiā est illius nature q ea q̄ ɔiūgit respectu alicuius tercij simul stare permittit denotās terciuz vtriqz extremoꝝ ɔuenire. Sz ɔiunctio disiūctiua cōiungit similes casus respectu alicuius tercij singularis nūeri vt sortes vel plato disputat Et ratio huius est scdm pristianū quia coniunctio disiunctiua est illius nature q illa que coniungit inter se respectu alicuius tercij ea disiungit et sic denotat tercium scz verbum tantum conuenire vni extremorum et remoueri ab altero.

Sciendū secūdo ꝙ ꝯiūctio tribus modis vi- det ꝯiūgere dissiles casus. Primo qn̄ genitiu⁹ rectus ex vi demōstratiōis essentie ꝯiūgitur nomi- ni adiectio vt equus est albus et magne velocitatꝫ. Scdo qn̄ geni- tiuus ꝯiungitur nomini possessiuo vt filius iliaci et martꝫ cōdide- rūt vrbem. Tercio qn̄ dictio aliqua potest regere diuersos cas⁹ ex eadem pte et ex eadeȝ vi vt plenū gratia et veritatꝫ. Quarto po- test addi quando vbuȝ nō ſcans motū exterioreȝ ꝯstruit cū casib⁹ absolute positis vt studui rome vl' vernone. In quibus predictis orationibus ꝯiunctio ꝯiūgit dissiles casus. Dicūt tamē aliqui con- iunctionem copulatiuā vl' disiūctiuam semper ꝯiungere similes ca- sus. et quāuis in predictis tribus orationibus cōiunctio copulati- ua nō ꝯiūgit explicite similes casus tn̄ implicite potest ꝯiungere si- miles casus. Quia prima equus est albus et magne velocitatis va- let illam equus est albi coloris et magne velocitatis vbi ꝯiūctio cōiungit similes casus. In scda aūt cōiunctio coniūgit similiter no- minatiū cū genitio explicite Implicite tamē valet illam filius ili- aci et martis condiderūt vrbem q2 in omni possessiuo deriuatio pt subintelligi genitiuus sui primitiui Tercia aūt oratio scꝫ plenū gra- cia et veritatis valet illam plenū gratia et plenū veritatis. et quā- uis ita posset dici tn̄ cōmunis mō⁹ loquēdi est in oppositū. Quō aūt debeat intelligi qd̄ dictū est patebit in sequētibus. Sed de illa studui rome. vel vernone posset dici ꝙ non est contra regulam q2 isti casus ponuntur loco aduerbiorum nobis deficientium in no- stra latinitate His presuppositis sit hec

Conclusio responsal. ꝙ cōiunctio copulatiua et disiūctiua copulantes dictiōes casuales rectas ab eadem parte et ex eadem vi debent con- iungere similes casus ante et post nisi tales dictiōes casuales po- nant post dictioneȝ natā cōstrui cū diuersis casib⁹ et post dictionē natā regere ex eadem pte et ex eadeȝ vi dissiles casus. Et ratio hui⁹ regule est q2 dictiōes casuales adinuicē p ꝯiūctioneȝ copulatiuam et disiunctiuam coniuncte respiciunt vnum et idem regens ex ea- dem parte et ex eadem vi ergo debent esse similiuȝ casuū q2 casus est dispositio substantie in ordine ad actum potest etiā ꝓbari auctori- tate alexādri dicētꝫ. Iūgere ꝯsimiles debet coniunctio casus Dicit ꝓmo ꝯiūctio copulatiua et disiūctiua xpt̄ excludere ꝯiūctioȝ expleti- uaȝ causalē ⁊ rōnalem que nō ꝯiūgunt siles casus ante et post quia coniunctio expletiua rōne specificatiōis potest mediare int̄ dissiles casus vt dicendo filius videlicet petri vbi illa ꝯiunctio expletiua

videlicet cadit inter diuersos casus. Quapropter dicit pristian⁹ po
mioris nō est mirꝫ ꝙ aliquādo dictiones vł'littere vł'sillabe supua
cue ponūtur cū sepe nūero cōiunctiones expletiue supuacue ponant
Similiter coniunctio causalis et rōnalis denotātes causam vł'ra-
tionem non coniungunt similes casus vt si pluat madescit Si di-
es est lucet. Si stertit dormit. Si ambulat mouetur vbi bona est sē
tencie ordinatio non aūt ecōuerso dicit Si madescit pluit Qua
propter dicit donatus coniunctio est ordinans sententiam Similit
de cōiunctione rationali dicitur currit ergo mouetur. Dicitur secū
do copulantes dictiones casuales q₂ aliqn̄ cōiunctio copulatiā et
disiunctiua cōiungunt orationes videlicet quando constituunt ꝓ
positionem ypotheticaꝫ copulatiuaꝫ vt sortes currit et plato mo
uetur si sortes currit sortes mouetur Dicitur tercio rectas ab eodē
regente et ex eadem vi Quia si dictiones casuales quas coniungūt
regerent a diuersis regentibus et ex diuersa vi tūc oportet cōiunc
tioneꝫ copulatiuā vel disiunctiuam mediare inter dissimiles casus
vt equus est albus et magne velocitatis vbi albus regit a verbo
est app⁹ ex vi nature Sed genitiuus magne velocitatis regit a no
mine equ⁹ ex vi demonstrationis essentie. Silr liber me⁹ et tui. vbi
me⁹ regit app⁹ a vbo est ex vi nature. et tui regitur ex vi ꝑtinentie
ab illo verbo est Dicit quarto dictiones casuales q₂ si coniungibi-
lia non sunt dictiones casuales tūc nō oportet cōiunctionem me-
diare inter similes casus vt hodie et heri audiui missam. Dicit qui
to nisi tales casus ponantur post dictionem nataꝫ ꝯstrui cū diuers
casibus ꝓpt illam studui rome vel vernone Dicit sexto vel post
dictionem natam regere dissimiles casus ex eadem parte et ex eadē
vi propter illam plenū gratia et veritatis vbi illa dictio plenū re-
git app⁹ abltm̄ et gtm̄ inter quos mediat coniunctio copulatiā q₂
isti casus reguntur ab eadem ꝑte ⁊ ex eadē vi videlꝫ ex vi pleni
tudis vł' ex vi effect⁹ cause material' vł' ex vi effect⁹ cause efficientis

Contra regulā arguit p̄mo sic

Cōiunctio nō ꝯiūgit siles casus appn et app⁹ ergo contra positiōꝫ
ꝯclusionis antecedēs probat q₂ aliqua coniunctio scꝫ disiunctiua
disiungit ergo non coniungit. tenet consequentia q₂ coniungere et
disiungere sunt opposita Modo opposita non possunt esse in eo-
dem. ꝙ autem disiungit patet per eius diffinitionem. Dicendum
ad probationem antecedentis ꝙ cōiunctio disiūctiua ꝯiūgit et dis
iungit Cōiungit enim extrema casualia inter se sub idemptitate ca
sus Disiūgit aūt ipsa respectu alicuius tercij et sic disiūgit et cōiun

git respectu diuersoꝝ et ergo licet coniungat extrema inter se rati⸗ one modisignificandi essentialis. tamen disiungit ea in ordine ad tercium ratione modisignificandi accidentalis.

Secūdo arguit. Illa ē ꝯgrua hodie et heri au⸗ diui missam et tamen ꝯiunctio nō cōiungit similes casus appn et app⁹ Añtecedens ꝓbatur quia cō iungit aduerbium cum aduerbio cui non accidit casus. Dicendū ꝙ nō est cōtra regulā. quia regula intelligitur quando coniunctio copulatiua ꝛ disiunctiua copulāt dcōnes casuales mō sic nō ē h.

Tercio arguit. Illa ē ꝯgrua studui rhome ꝛ athe nis ꝛ tñ ꝯiūctio nō ꝯiūgit siles ca sus appn ꝛ app⁹. vꝫ de se Dōm regula intelligit̃ nisi tales dcōnes casuales ponant̃ post dcōeꝫ natā ꝯstrui cū diuersis casib⁹ Etiā cō iūctio nō ꝯiūgit istas dictiones vt casuales. Sed vt aduerbia po sita loco aduerbioꝝ locoꝝ n ob deficientiū in nostra latinitate.

Quarto arguit. Ista admittit̃ Petre ꝛ iohan⸗ nes currite. ꝛ tñ, ꝯiūctio nō cō iūgit siles casus añ ꝛ post. qꝛ cōiungit vtm̃ cū ntō. Dicēdū ꝙ regu la intelligit̃ de orōne simpl'r cōgrua. mō ista oīo ꝫnon est simpliciter congrua sed figuratiue. scꝫ per cōceptionem personaꝝ admittit̃. vt tantū valeat petre tu ꝛ iohannes currite. Similiter dicendum est de ista O sacer dyonisi tu ꝛ tui socij orate.

Quito arguit. Ista ē cōgrua plenū gratia ꝛ vita tis. ꝛ tñ cōiunctio non ꝯiungit si⸗ miles casus ante ꝛ post. quia ꝯiungit abltm̃ cū gtō qui sunt casus dissimiles. Dicendū ꝙ regula intelligit̃ nisi tales dcōnes casuales ponant̃ post dcōneꝫ natā regere diuersos casus ex eadē parte ꝛ ex eadē vi. mō illa dictio plenū potest regere abltm̃ ꝛ genitiuū ex ea⸗ deꝫ vi. et eadē ꝑte scꝫ a ꝑte post ꝑ regulā Alex. Plen⁹ inops casū.

Sexto arguit. Si ꝯiūctio ꝯiūgeret siles cā⁹ añ et post seq̃ret̃ ꝙ v̓ba substātiua ꝛ vo catiua eēnt ꝯiūnctio. ꝓbat̃ qꝛ v̓ba substātiua ꝛ vtīa hñt cōiunge⸗ re siles casus sicuti ꝯiunctio ꝫ cōtra regulā. Dicendū negando con sequentiā ꝛ rō est. qꝛ licꝫ v̓ba substātiua ꝛ vtīa hñt ꝯiungere siles casus ad idē ꝑtinentes. nō tñ hñt ꝯiungere similes casus ad diuer sa ꝑtinentes. queadmodū ꝯiunctio ꝯiungit. qꝛ cōiunctio cōiungit similes casus ad diuersas res ꝑtinentes. vt inquit Alex. ibi Iun⸗ git diuersa cōiunctio significata. Sꝫ v̓ba substātiua ꝛ vtīa cōiun⸗ gunt similes casus ad eandem rem siue personam pertinentes. vt patet per Alexandrum in scda sui ibi. Horum consimiles ꝛc.

Septimo arguit. Ista est ꝯgrua septuagita octo vł paulo plus et tñ ꝯiunctio ꝯiūgit dissiłes casus q₂ cōiungit ntm̄ cū abltō q₂ septuagita octo est nti casus ⁊ paulo ablti casus. Dōm ꝙ ipsa est simplicił congrua et nō ꝯtra regłaȝ q₂ ibi cōiunctio nō cōiungit dissiłes casus ꝫ siłes q₂ cōiungit duos actōs ⁊ oīo valet tantum tercia declinatio habet termīationes septuogitaocto ⁊ paulo plus sic ꝙ illi acti regunł ab illo verbo habet app⁹ ex vi transitionis et ille abltūs paulo a noīe panl⁹ regitur ab illo cōpatiuo plus app⁹ ex vi cōpatiōis.

Octauo arguit. Ista est ꝯgrua equus est albus et magne comoditatis et tamē cōiunctio nō ꝯiūgit siłes casus añ et post q₂ cōiungit ntm̄ cū genitiuo. Dōm ꝙ nō est ꝯgrua per regulaȝ q₂ regula intelligił quādo copulat dictiōes casuales rectas ab eodem regente ex eadem parte et ex eadem vi. modo sic nō est hic q₂ albus regił a v̄bo est app⁹ ex vi nature et magne comoditatis regił app⁹ ex vi demōstratiōis essentie a nōie equus. Etiaȝ posset dici licet ꝯiunctio nō coniungit similes casus explicite tamen implicite.

Ecima regula grāmaticalis

Ecima regula grāmaticalis est ista. Q₂ quēcunqȝ casuȝ regit positiu⁹ eundem possūt regere cōpatiu⁹ et suplatiu⁹ a tali positiō descendentes. Exemplum sicut congrue dicitur diues pecunie ita etiam congrue dicitur ditio₂ pecunie ditissim⁹ pecunie. Unde florista. Quam sibi structuram primus gradus optinet. illam Supremus medius semper seruabit eandem.

	Dignus		diues	
Exempla	Dignio₂	laude	ditio₂	agri
	Dignissimus		ditissimus	

Sciendū. Q₂ ꝯpatio est quedā ꝓprietas graduū augmētuȝ vel decrementū adiectiuoꝝ designans. Vñ positiuus est quidam modussignificandi datus nomini ad designandum rem suam vt est in subiecto simpliciter sine excessu vt diues dignus plenus albus niger et sic de alijs. Sed compatiu⁹ est quidā modussignificandi datus nomini ad designandum rem suam vt est in subiecto cum excessu circa terminum vt ditio₂ dignio₂ plenio₂ ₂c. Sȝ suplatiu⁹ est quidā modussignificādi datus nomini ad designandū rē suaȝ vt ē in subiecto cū excessu in termino vt ditissim⁹ dignissim⁹ amabilissim⁹ ₂c. Ex quibus diffinitionib⁹ elicił diffinitio gd⁹ q̄ tlis ē. Grad⁹ ꝯpatiōis ē q̄daȝ mod⁹ficandi datus

nominū ad designandū rem suam vt est in subiecto simpliceꝛ cū ex
cessu citra ṫminuz. vł cū excessu in ṫmino Quia sicut vox ꝑ suaz ra-
tionem ꝭcandi est signum rei Ita vox ipsa informata modo ꝭcan
di hoc est per suā ratiōz ꝯsignificandi designat aliquā ꝓprietatē cir
ca rem existentem .et sic licet albus ꝭcat albedinē ꝯcernentem sub
iectum .tamē inquantū est signū positiui grad᷒ ꝭcat albedinē vt ē
in subiecto simpliciter et sine excessu His presupposit̄ sit hec.

Cōclusio Respōsalis

Qꝫ quēcunqꝫ casum regit positiu᷒ eundez
possūt regere ꝯpatiu᷒ et suplatiu᷒ ab eodez positio descendentes .
Que ꝯclusio ꝓbaꝛ p̄mo autoritate florilte dicētis Quā sibi struc-
turaz prim᷒ gradus obtinet illam Suprem᷒ medi᷒ semp seruabit
eandem Secūdo ꝓbaꝛ autoritate prisciani dicēt̄ positiuoꝝ ꝯstruc
tio in ꝯpatiuo et suplatiuo seruaꝛ Vt diues agri ditior agri ditissi-
mus agri Tertio probaꝛ ratione. illa habēt regere eundem casuz
que habent idem ꝭcatuz. et eundez modūsignificandi generalem
Sed positiu᷒ ꝯpatiu᷒ et suplatiuus sunt huiusmodi ergo habent
regere eundem casuz Maior patet Quia idemptitas in causis ar-
guit idemptitatem in effectibus . Sed minor ꝓbaꝛ Quia positiu᷒
inquātuz positiu᷒ ē distinctus gradus ab alijs non habet regere
aliquē casuz Sed inquantuz positiu᷒ importat aliqđ significatuz
vel aliquā qualitatem que participatur a compatiuo et superlati
uo ratione cuius possunt regere eundem casum scꝫ ratione plenitu
dinis Confirmaꝛ qꝛ compatiuus et superlatiu᷒ formantur a posi-
tiuo ergo habent regere eundem casum quem eorum positiuus te
net consequentia qꝛ deriuatiū sapit naturam sui primitiui Itez po
sita eadem causa ponitur idem effectus Sed causa regiminis que
est in positiuo manet eadem in comparatiuo et suplatiuo ergo ibi
manet idem effectus regiminis

Cōtra istā cōclusionē arguitur.

Primo sic Quecūqꝫ habēt diuersos modossignificandi habēt di-
uersa regimina Sed positiu᷒ cōpatiu᷒ ⁊ suplatiuus sunt huiusmo
di ergo habent diuersa regimina Maior patet quia diuersitas in
causis arguit diuersitatez in effectibus Sed modussignificandi est
causa regiminis Minor patet ex diffinitionibus eorum Dicēduz
licet positiuus ꝯpatiuus et suplatiuus hn̄t diuersos modossigni
ficandi speciales quibus ꝯsignificāt ꝓprietatē intēsibilē vel remissi
bilē secūduz magis ⁊ min᷒ tamen habent eundez modumsignifi-
candi generalem ratione cuius possunt regere eundem casum.

Secundo arguit. Quecūꝙ ſunt diſtincta ſpecifice quicquid ꝯuenit vni nō ꝯuenit alteri Sꝫ poſitiuꝰ ꝯpatiuꝰ et ſuplatiuꝰ ſūt diſtincta ſpecifice ergo nō poſſunt regere eundeꝫ caſuꝫ Maior ptꝫ qꝛ vnicuiqꝫ ſpēi cōcomitat̄ ꝓprietas ꝓpria ꝑ quā ab alia ſpecie differt Sꝫ mioꝛ ꝓbat̄ qꝛ ꝯpatiuꝰ nō eſt poſitiuꝰ nec ſuplatiuꝰ et econuerſo Dōm ad maiorē ꝙ lꝫ quicq̄d vni ſpeciei cōuenit nō ꝯuenit alteri ſecunduꝫ vnam et eandem rationem ſpeciei et loquendo de propriatate propria quarto modo. Tamen quicquid ꝯuenit vni poteſt etiam cōuenire alteri ſcōm aliā rationeꝫ loquendo de ꝓprietate propria ſecundo modo Modo comparatiuus et ſuperlatiuus nō regūt eundem caſum propria virtute· ſed virtute ſui poſitiui ſcilicet ex parte alicuius qualitatis ſpecialis ſcilicet ratione plenitudinis

Tertio arguit. Compatiuꝰ regit abltm̄ vtꝫ ꝑ donatuꝫ dicenteꝫ Cōpatiuus cui caſui ſeruit abltō tantuꝫ et ſuplatiuꝰ regit gtm̄ vt ptꝫ ꝑ alexandruꝫ dicētem Da gradui ſummo gtm̄ plura notantem ğ nō regūt eundem caſum quē eoꝝ poſitiuꝰ Dōm lꝫ compatiuus compatiue tentus regat ablatm̄ et ſimiliter ſuplatiuꝰ partitiue et ſuperlatiue tentus regat genitiuuꝫ tamē ꝯpatiuꝰ et ſuperlatiuꝰ tenti poſitie hoc eſt in virtute poſitiui regūt eundem caſū quē poſitiuꝰ Qꝛ ꝯpatiuꝰ et ſuplatiuꝰ ſcāt idem cū poſitiuo. mō poſita eadeꝫ cauſa ponit̄ idē

Quarto arguit. Si ꝯpatiuꝰ et ſupltūs regerēt eundeꝫ caſum quē eoꝝ poſitiuꝰ vel ergo illa idemptitas ꝯueniret ex parte nominis· vl̄ ex pte ſcati vel ex pte terminacionis ꝫ nulluꝫ eſt dicendū ğ ꝯtra regulaꝫ. ꝯn̄a tenet ex ſufficienti diuiſione Nō primū ſcꝫ ratione nominis qꝛ tūc qōlibet nomē haberet regere eundem caſū ex q̄ cuilibet nomini ꝯuenit ratio nominis. Nec ſecundum qꝛ tunc qōlibet v̄bale regeret eundeꝫ caſū quē ſuū verbum a quo deſcendit et cū quo habet idemptitateꝫ ſignificati qō eſt falſuꝫ qꝛ ꝯgrue dicitur amatoꝛ vini ꝫ nō amo vini Nec terciū qꝛ t̄minatio vocis nihil facit ad regimen Dōm ꝙ nulluꝫ illoꝝ eſt dicenduꝫ et ergo argumentuꝫ ꝓcedit ex inſufficienti diuiſiōe. qꝛ idēptitas regimīs origenalit̄ ꝯſurgit ex modo ſignificādi generali qui eſt ſcare per modum vt alterius et vt cuius vel per modum cui quem vel a quo.

Decima regula grammaticalis

Decima regula grammaticalis eſt iſta. Qꝛ omnis ꝯpatiuus ꝯptiue tentus poteſt regere apꝑ' abltm̄ vtriuſqꝫ numeri ſine prepo

sitione Exemplu3 vt doctior homine vel doctior hominib⁹ Vnde florista Da gradui medio sextum quem dirigit ipse.

Pro intellectu regule Est sciendū p̄mo q̄ ꝯpatiu⁹ capit̄ quatuor modis vno mō adiectiue et sic nō regit app⁹ casu3 sed requirit substantiuū secū ꝯuenire in tribus accidentib⁹ grammaticalib⁹ vt iohannes est fortior homo. Secūdo capit̄ ꝯpatiue et sic regit abltm̄ vtriusq3 numeri sine prepositione vt doctior homine vel doctior hominibus et sic capit̄ in presenti regula Tercio capitur partitiue et sic regit genitm̄ singularem nominis collectiui vel genitm̄ pluralem nominis non collectiui exemplum vt fortior plebis vel fortior hominū Quarto capitur scd̄m vim sui positiui et sic regit eundem casum quem suus positiu⁹ vt dictum est in regula precedenti.

Sciendum secundo. Q̄ compatiu⁹ habet app⁹ regere genitiuu3 vel ablatiū cuius ratio est Quia in ꝯpatiuo considerant̄ duo Primū q2 in ꝯpatiuo est ꝯpatio rei s̄cate per compatiuu3 in ordine ad re3 ad quā fit ꝯpatio Secundu3 q̄ in ꝯpatiuo est excessus citra terminu3 rōne primi sc3 rōne ꝯpatiōis regit app⁹ abltm̄ vtriusq3 numeri s̄cantem rem que excedit̄ ⁊ a qua aufertur pars q̄litat3 s̄cata p ꝯpatiū S3 rōe secūdi sc3 rōne excessus citra terminū regit app⁹ gtm̄ q2 ꝯpatiu⁹ et supltūs ābo ꝯueniūt in hoc q̄ dicāt excessū s3 differunt q2 ꝯpatiu⁹ dicit excessū citra terminū.i. infra t̄minū sb esse intenso vl' remisso S3 supltūs dicit excessū in termīo sic q̄ q̄litas per eam s̄cata nō p̄t ampli⁹ intendi sic ergo positiu⁹ ꝯpatiu⁹ et suplatiuus dicūt eandē q̄litatē lc3 dr̄nter q2 positiu⁹ dt eā simpl'r siue absolute sīn intensiōe ⁊ remissiōe S3 ꝯpatiu⁹ ⁊ supltūs dicūt eādez q̄litate3 cū excessu citra t̄minu3 vl' in t̄mīo Ex quib⁹ p3 vitas p̄cedent3 regule q̄ Quecunq3 casū regit positiu⁹ eūdez possūt regē ꝯpatiu⁹ et supltī⁹ exq̄ p ip̄os eadē q̄litas importat̄ His p̄supp̄oīt3 sit hec.

Conclusio respōsalis q̄ omnis cōpatiu⁹ cōpatiue tēt⁹ v̄tute ꝓpria potest regē abltm̄ app⁹ vtriusq3 numeri sine p̄positiōe vt doctior illo vl' doctior illis. Que cōclusio ꝓbat̄ primo autoritate donati dicentis Cōpatiu⁹ cui casui seruit ablatiuo tantū vtriusq3 nūeri sīn p̄positione. Scd̄o ꝓbat̄ autoritate p̄sciani dicēt3 in cōpatione q̄3 abl'tūs loco gti accipie͛d⁹ ē. T̄cio ꝓbat̄ autoritate floriste dicēt3 Da gradui medio sextū quē dirigit ip̄e. Q̄rto ꝓbatur ratione sic Om̄e illud potest regere abltū qd̄ s̄cat per mo

E4

dum dependentis vt ab altero· ꝫ cōparatiuꝰ cōparatiue tentus est huiꝰ
mōi ergo potest regē abltīū qui ſcat suū ſcatū ꝑ modū vt a q̄ Ma
ior ptꝫ qꝛ ille modus significādi vt ab altero est modus significādi
cui ꝓporcionat modus significādi ablti vt a q̄ minor ptꝫ ꝑ Alex. et
floristaꝫ Dicitur notant cōparatiue tentus ꝓpter cōparatiū partitiue
tentū qui vt sic nō regit abltīū ꝫ gtīū Dicit ỽtute ꝓpria qꝛ ꝯpatiꝰ
ỽtute impropa scꝫ ỽtute sui pōitiui regit eūdeꝫ casū quē suꝰ positiuꝰ

Contra arguitur primo sic Ille

casus qui est ꝓprius casus ỽboꝝ passiuoꝝ non potest construi cum
cōparatiuo. ꝫ ablatiuus casus est ꝓprius casus verboruꝫ passiuoꝝ
vt inquit priscianꝰ et alexander ibi Iste dat casus ꝫ nō potest ꝯstrui
cū cōparatiuo Maior ptꝫ qꝛ ꝓpriuꝫ vnius nō potest esse ꝓpriū alteri
us. Minor est nota de se Dicendū ꝙ lꝫ abltūs sit ꝓprius casus ỽ-
boꝝ passiuoꝝ et hoc loquēdo de ꝓprio secūdo modo. nō tamen est
ꝓpriꝰ casus ỽboꝝ passiuoꝝ loquēdo de ꝓprio quarto modo. qꝛ pro
prium quarto mō cōuenit vni soli omni et sp̄ ꝛ quicqd illo mō est
ꝓpriuꝫ vniꝰ nō est ꝓpriū alteriꝰ Sꝫ abltūs bene cōstruit cū verbis
passiuis ꝫ nō cū solis verbis passiuis Sꝫ etiā cū multꝭ alijs a ver-
bis passiuis scꝫ cuꝫ nominibus adiectiuis et verbis adiectiuis

Secūdo arguit.

Illud qđ cōstruit cū gtō nō po
test cōstrui cuꝫ abltō ꝫ cōparatiuꝰ
cōstruit cū gtō dicēdo maior hoꝝ caritas ꝫ nō cū abltō Maior pa
tet qꝛ sicut vnū ꝓporcionat vni Ita etiam vnū opponitur vni ex
primo periarmenias Sꝫ minor est ꝓbata in exō adducto Dōm
ad maioreꝫ licet cōparatiuꝰ tentus partitiue cōstruit cuꝫ gtō vt patꝫ
ꝑ aler. ibi. Pone gradum medium. tū cōparatiuus cōparatiue tentus
vult cōstrui cum ablatiuo sicut dictum est.

Tertio arguit.

Cōparatiuꝰ cōstruit cū dtō ꝫ nō cuꝫ
abltō añcedens ꝓbat vt iohes ē
similior petro vbi cōparatiuꝰ similior cōstruit cū illo datiuo petro ꝫ ꝯtra re
gulaꝫ Dōm lꝫ cōparatiuꝰ tentꝰ improꝑe scꝫ ỽtute sui positiui regit
dtīū qꝛ suꝰ positiuꝰ regit ipsū dicēdo siĺis petro similior petro ta-
men cōparatiuꝰ tentꝰ ỽtute ꝓpria scꝫ cōparatiue solū regit ablīm.

Quarto arguit.

Ablatiuꝰ ſcat suum ſcatuꝫ vt
a q̄ egreditur actus ꝫ nō vult
cōstrui nisi cū dictiōe ſcante actū ꝫ cōparatiuꝰ nō ſcat actū ergo non
potest construi cū abltō Maior ptꝫ ꝑ modū significandi ablatiui.
Minor patet qꝛ cōparatiuꝰ ſcat ꝑ modū sbstātie Dōm ꝙ maior so-
luꝫ habet ỽitatem de abltō cōstructo cū ỽbo passiuo tūc abltūs dꝫ

significare id a quo egreditur actus vel a quo infertur passio dicēdo verberor a petro non tamen habet veritatem de ablatiuo constructo cum comparatiuo vel cum alijs nominibus.

Quinto arguit. Si cōparatiu⁹ regeret ablatiuū vel hoc esset rōne q̄litatis sīgcate per comparatiuū vel ratione excessus ꝫ nullū illoꝝ est dicendū ergo compatiuus non regit ablatiuū. Maior ptꝫ q: non plura reperiuntur in cōparatiuo quā ista duo. Sꝫ minor ptꝫ scꝫ primū ꝙ nō ratione qualitatis q: tunc positiu⁹ regeret eundem ablatiuū quem comparatiu⁹ cōpatiue tentus ex quo idem significat cum compatiuo. Nec secundum scꝫ ratione excessus q: tunc ablatiu⁹ regeret eundem ablatiuum ex quo etiam importat excessum. Dicendū negando consequentiam. Quia compatiu⁹ nō regit ablatiuū nec ratione qualitatis nec ratione excessus. Sꝫ regit ablatiuū ratione excessus citra terminum. Quia per hoc ꝙ per comparatiuū comparatur res scilicet excedens et excessa adinuicem tunc per comparatiuū denotatur auferri pars qualitatis significata per comparatiuū a re excessa Qua ꝓpter ablatiuus casus sīgcans rem excessam bene ponitur in ablatiuo vt dicendo socrates est fortior platone vbi res excedens scilicet socrates comparatur ad rem excessam scilicet ad platonem ꝑ istā qualitatem scꝫ fortitudinem et socrates videtur auferre a platone quādam partem qualitatis siue fortitudinis sīgcate per compatiuū.

Duodecima regula grāmaticalis ē ista Oē suplatiu⁹ suplatiue tentus regit app⁹ genitiuum singularis numeri nominis collectiui. vel genitiuum pluralis numeri nominis non collectiui. Exemplum primi Iste est ditissimus populi Exemplum secundi Iste est ditissimus hominum Vnde alixander Das gradui summo genitiuum plura notantem.

Pro intellectu hui⁹ regule ē notandū Oē suplatiu⁹ quantū ad ꝓpositū sufficit pt sumi trib⁹ modis Primo adiectie ꝛ sic nullū regit casū app⁹ ꝫ reqrit ↄueniētiam cū suo sbstantiuo in numero in genere et in casu vt dicendo iohānes ē fortissim⁹ hō. Scdo sumit suplatiue siue ptītiē ꝛ vt sic regit acceptⁿ gtīū singlarē nois collectī vl' gtīū pluralē nois nō collectiui vt iohes est doctissim⁹ populi vl' iohānes est doctissimus hominū ꝛ sic capit hic in pn̄ti regula. Tercio sumit positiue ꝛ sic regit eundē casū quē su⁹ poitiu⁹ vt diues agri ditior agri ditissim⁹ agri q: sic

platiu⁹ includit in se ꝯcatiuꝫ sui positiui cū hoc aduerbio valde vł maxime. ratione cuius superlatiu⁹ habet regere eundeꝫ casuꝫ queꝫ suus positiuus. Ista autem distinctione premissa Sit hec.

Conclusio responsaꝉ ꝙ oīs suplatiu⁹ suplatie tēt⁹ vult app⁹ regē gtīm singularē nomīs collectiui vł gtīm plurale nois nō collectiui ꝑter istū casū quē regit v̄tute sui positiui Que ꝯclusio ꝓbaꝉ p̄o auctoritate donati dicētꝫ. Suplrūs cui giō tm̄ pli. vł collectio singłari vt v̄gili⁹ est optim⁹ plebis vel opti⁹ poetaꝝ. scdo ꝓbaꝉ autoritate floriste dicētꝫ. Insup inclus⁹ grad⁹ his vult eē supm⁹ vbi innuit ꝙ regimē suplti includiꝉ in regīe ꝑticiōꝫ ꝛ exēplificat. pe. he. est opti⁹ hoim vł opti⁹ gentꝫ. Tercio ꝓbaꝉ autoritate alexādri dicētis. Ds ḡdu i sūmo gtīm plura notāteꝫ Quarto ꝓbaꝉ ratōe Quicquid habꝫ depēdentiaꝫ ad aliā dictiōeꝫ ꝑ modū vt alteri⁹ hoc potest app⁹ regere gtīm ꝯcanteꝫ ꝑ modū vt cui⁹ est alteri⁹ sed suplatiu⁹ est huiusmodi ergo potest app⁹ regere gtīm maior ꝛ miōr note sunt de se.

Contra regulā arguiꝉ p̄mo sic.

Illud est impossibile ad qđ sequiꝉ impossibile. Sꝫ ad ꝯstructioneꝫ suplti cū gtō sequiꝉ impossibile ḡ suplatiu⁹ nō potest ꝯstrui cū gtō Maior ptꝫ qꝛ possibili posito in esse nullū sequiꝉ impossibile ex p̄mo periarmenias et nono methaphisice. Sed minor ꝓbaꝉ qꝛ ad ꝯstructioneꝫ suplatiui cū gtō sequiꝉ impossibile qꝛ ad illaꝫ socrates est fortissimus hominum sequiꝉ illa socrates est fortior seipso quia socrates est de numero hominum qui sūt fortes. Sed quia nihil est fortius seipso ergo sequiꝉ ꝙ constructio superlatiui cū genitiuo includit impossibilitatem Dicendum ad maiorem illud est impossibile ad quod sequitur impossibile concedatur Sed quando dicitur ad constructionem superlatiui cum genitiuo sequitur impossibile negatur et quando dicitur ad illam sortes est fortissimus hominum sequitur illa socrates est fortior seipso. Dicendum ꝙ illa expositio est falsa sed debet sic exponi socrates est fortissimus hominum vel socrates est fortior homine id est socrates est fortior omnibus hominibus alijs a se Sicut qn̄ diciꝉ celuꝫ tegit omnia a se qꝛ differētia est inter distributioneꝫ ꝯpatiui et suplti. Qꝛ ꝯpatiuus distribuit terminū ꝯmuneꝫ sequentem ꝓ omnib⁹ suis suppositis Sꝫ suplatiu⁹ distribuit terminū ꝯmunem sequentē ꝓ reb⁹ excessis magis distincte quā comparatiuus ratione partitionis quam superlatiu⁹ importat cū excessu quē excessuꝫ ꝯpatiu⁹ dicit absolute